Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 202 (952) ♦ Субота, 22 жовтня 1994 року ♦ Ціна договірна

Миколай **НИДВОРАЙ**, незалежний оглядач

КАЗКА ПРО НЕЗЛОПАМ'ЯТНИЙ ТЕЛЕФОН

Ця симпатична бабуся з Сирецької барахолки — не брокер телефонної фірми, і взагалі річ зовсім не в тім, про що заведено думати, йдучи в суботу на барахолку.

... Жив-був телефон з доброю пам'яттю. Придбано його за кращих часів для дівчинки, любительки пощебетати в трубку, не обтяжуючи фантазію зайвими цифрами. Але дівчинка виросла, тепер їй потрібне плаття, що відповідало б фігурі й уявленням про життя. А вона на таке плаття ще не заробляє, а бабуся — вже не заробляє, а без такого плаття соромно вийти навіть на базар, і вона сидить вдома вся в сльозах, а бабуся стоїть тут, їй шкода онуку, шкода себе, і телефона шкода, бо тепер йому насамперед безжально замінять пам'ять. А хлопці, номери яких зітруть з телефонного мозку, засмутяють і, можливо, вперше в житті нап'ються, і забудуть про праведність, і порушать благополучну статистику правопорушень у своєму мікрорайоні, і ніхто не здогадається, чому так сталося. А телефон, від пережитого стресу, почне іноді ностальгічно згадувати зовсім не те, що треба, і його новий господар, чоловік без фантазій і совісті, телефонуючи кудись, потрапить раптом зовсім не туди і з жахом почує в трубці: «Вас слухає рекетир Вася».

Що ж, у казок мусить бути обов'язково щасливий кінець, можливо, якраз оце він і є...

Фото Олександра **КЛИМЕНКА**, «Голос України».

Читайте в суботньому випуску

6 стор.

Із скандалів з трастами ми маємо винести уроки. Що ні 3 тисячі, ні навіть 2 тисячі відсотків дивідендів впасти просто з неба не можуть.

ДОКИ БУДУТЬ ТРАСТИ НАШІ ГРОШІ КРАСТИ?

8 стор.

А чому б і справді не припустити на хвильку, що таємна лабораторія КДБ знайшла ключ до психіки людини...

У ГЕНЕРАЛА СБУ СТРІЛЯВ ЗОМБІ?..

Передплата-95

«Голос України» в 1995 році виходитиме п'ять разів на тиждень обсягом удвічі більшим, ніж будь-яка з українських газет — тричі на 16, двічі на 8 сторінках і при цьому коштує:
на півроку — 198 тис. крб.,
на квартал — 99 тис. крб.,
на місяць — 33 тис. крб.

«Голос України» виходить українською (індекс 60955) та російською (індекс 60997) мовами.

«Голос України» проводить для своїх передплатників-95 лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари: телевізори, меблі, магнітофони, закордонні путівки, грошові призи і т. ін. І все це завдяки нашим спонсорам (перші 13 ми вже назвали в одному з попередніх номерів):

14. Володимир-Волинському відкритому АТ «Луга» (чоловічі сорочки), директор Віра Хом'юк.
15. Туристично-екскурсійному об'єднанню «Волинь-турист» (путівки на базу відпочинку «Світязь»), директор Василь Головенець.
16. Ковельському спеціалізованому міжгосподарському підприємству «Тур» (набір меблів з лози), директор Віталій Полухтович.
17. Виробничому об'єднанню «Волиньовоч» (консервована продукція на 6 мільйонів карбованців), генеральний директор Валентина Харченко.
18. Приватному підприємству «Вір» із Луцька (газова плита «Брест»), директор Василь Бложко.

☞ 19. ________________________________

Шановні добродії! Під час передплатної кампанії, жовтень-листопад, тут може міститися і назва вашої фірми чи підприємства. Пропозиції за телефонами: 446-72-63, 441-89-95.

Друзі, ви станете учасниками розиграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на півроку.

Затим надсилаєте до редакції листівку з поміткою «Лотерея «ГУ-95», де вказуєте: прізвище, ім'я та по батькові, домашню адресу, номер квитанції та номер поштового відділення, яке оформило передплату.

Розиграш лотереї — в січні 1995 року.

Друзі! Стежте за газетою. Щономера в нас збільшуватиметься асортимент товарів для розиграшу лотереї.

Свого часу ці люди передплатили «Голос України». У різноманітних наших лотереях вони виграли купу призів. І оце щойно забрали їх з редакції. Ну, як?..

НА ЗАСІДАННЯ РАДИ ГЛАВ ДЕРЖАВ СНД

Для участі у черговому засіданні Ради глав держав СНД вчора до Москви прибула делегація України на чолі з Президентом Леонідом Кучмою. У її складі — Прем'єр-міністр Віталій Масол, віце-прем'єр-міністр, міністр оборони Валерій Шмаров, міністр закордонних справ Геннадій Удовенко, інші офіційні особи.

У попередній порядок денний засідання включено широке коло питань, що стосуються інтеграційного розвитку країн — членів Співдружності, а також організації заходів спільного святкування 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.

Зокрема, буде розглянуто питання про організацію Міждержавного економічного комітету Економічного союзу, ідею створення якого, як стало відомо кореспондентові Укрінформу з офіційного джерела, українська сторона схвалює і має намір підтримувати.

Глави держав СНД передбачають обговорити ініціативу Президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва про створення Євразійського союзу. Серед намічених для розгляду питань — обговорення документа про забезпечення прав осіб, які проживають у країнах Співдружності і належать до національних меншин, та інші питання.

ДРУГИЙ З'ЇЗД ТРЕТЬОЇ ВЛАДИ

20–21 жовтня у Києві відбувся другий з'їзд суддів України. Вони зібралися для обговорення нагальних проблем своєї діяльності, зокрема стан правосуддя та хід судово-правової реформи в Україні.

До учасників з'їзду з привітанням звернувся Президент України Леонід Кучма (читайте на 3-й стор.).

З доповідями виступили голова Верховного суду Георгій Бутенко, голова Вищого арбітражного суду Дмитро Притика, міністр юстиції Василь Онопенко.

У роботі з'їзду взяли участь керівники законодавчої та виконавчої влад України, делегації правників з різних країн світу.

НАЙДОРОЖЧИЙ СКАРБ

За традицією, що склалась, у Білому залі Маріїнського палацу Президент України проводить зустрічі з найповажнішими зарубіжними гостями, найшанованішими співгромадянами. 20 жовтня сюди були запрошені молоді та зовсім юні переможці республіканських та міжнародних освітянських олімпіад, лауреати та дипломанти республіканських та міжнародних музичних конкурсів, виставок, майстри народних мистецтв — ті, кого з повним правом можна назвати вітчизняною елітою. Саме з ними, зазначив у своєму привітанні Леонід Кучма, Батьківщина пов'язує величезні надії на майбутнє, їх знання та розум допоможуть подолати кризу, а Україні — посісти чільне місце у світі. Президент зазначив, що загальна криза призвела до того, що наука, мистецтво втрачають престиж, а молоді обдаровані люди часто відчувають безпорадність перед життям, посилюється відплив талановитих за кордон. Нинішнє керівництво країни намагається зробити все, щоб припинити знецінення таланту, який заслуговує на всебічну державну підтримку, сказав Леонід Кучма.

Президент поздоровив групу молодих митців, яким за вагомий особистий внесок у розвиток українського музичного мистецтва, високу професійну майстерність присвоєно почесне звання «Заслужений артист України». Це — Вікторія Жадько, диригент заслуженого симфонічного оркестру Державної телерадіомовної компанії України, Тетяна Захарчук, солістка Одеського академічного театру опери та балету, Етелла Чуприк (Котик), солістка Львівської обласної філармонії, та Павло Фенюк, соліст Національної філармонії України.

Парламентська хроніка

Жити стане веселіше. Надовго?

Денне і вечірнє засідання 20 жовтня

Хоч питання про стан реалізації постанови Верховної Ради України «Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі» від 17 червня подавалося інформативно, воно зайняло ледь не півдня. Знову, як і кожного разу, коли зачіпалися проблеми села, в сесійному залі ділова розмова часто переростала в емоції — кому ж не відомо, що, незважаючи на всілякі «екстрені» заходи, справи там нітрохи не поліпшуються.

Навпаки, міністр сільського господарства України Юрій Карасик зізнався, що кризове становище в аграрному секторі поглиблюється. На півдні через посуху заготовлено кормів для тваринництва лише 52 відсотки від потреб. Посіяна озимина в багатьох районах взагалі не зійшла. Сьогодні на полі залишилися кукурудза (на 200 тисячах гектарів), цукрові буряки (на 250 тисячах гектарів).

Основна причина нікудишніх осінніх жнив — відсутність пального і техніки. І хоча міністр запевнив депутатів, що нині паливо форсовано завозять, і осінні польові роботи має бути закінчено за 10 днів, мало в кого з присутніх у залі додалося настрою — всі уже звикли до обіцянок, які лишаються словами.

Виступаючи від мікрофонів, депутати, як і рік-два тому, говорили, що село нині, як ніколи, обділене, обідране, бо держава й досі не заплатила за взяту нею продукцію. Вони запитували: чому й досі керівництво Національного банку не понесло відповідальності за те, що невідомо куди витратило гроші цільового напрямку — для погашення боргів селу?

— Мені боляче говорити з цієї трибуни, — сказав голова Комісії Верховної Ради з питань агропромислового комплексу Анатолій Даниленко, — що це питання не раз розглядали у Верховній Раді, а справи на селі не кращають. Сьогодні є велика тривога за долю селян, за те, що робиться в агропромисловому комплексі і в державі. Тут Віктор Андрійович Ющенко, голова правління Національного банку, роздав нам інформацію, куди і за яким графіком рухаються кошти на село, але ж ситуація зовсім інша. Нині борги селу становлять понад 50 трильйонів карбованців! Біда наша, трагедія, що сьогодні ми, керівники найвищих рангів, не усвідомлюємо ту величезну відповідальність і той святий обов'язок, які лежать на нас за доручену справу. Я однозначно скажу, що наша комісія не відступить від свого курсу, ми будемо рішучіше діяти, пильно контролюватимемо і поставки бензину на село, і кошти, які виділено йому, і роботу службових осіб Кабінету міністрів, аж поки не доб'ємося вирішального повороту уряду до сільськогосподарського виробництва.

Обговорюючи проект постанови з цього приводу, депутати висловилися за суворі санкції у питаннях, що торкаються життя села. Однак постанову уже вкотре так і не було прийнято. Можливо, після певного доопрацювання, її, нарешті, схвалять завтра вранці.

Другим, не менш важливим питанням із заслуханих після обідньої перерви, було про мінімальний розмір заробітної плати і пенсій. Віце-прем'єр-міністр Ігор Митюков поінформував народних депутатів про пакет постанов Кабінету міністрів, які плановано прийняти найближчим часом. В одній з них передбачено тарифні ставки, оклади працівників госпрозрахункових, державних підприємств підвищити проти діючих на початку року в 4 рази, а проти встановлених у 1994 році — вдвічі.

Згідно з проектом іншої постанови державну допомогу сім'ям з дітьми має бути підвищено теж удвічі. Як і допомогу по безробіттю.

Встановлено, що рівень середньомісячного сукупного доходу на члена сім'ї, який дає право на отримання допомоги окремим категоріям сімей, становитиме 780 тисяч карбованців.

Студентам, учням, слухачам навчальних закладів, а також аспірантам і докторантам передбачено підвищити стипендії втричі.

Передбачено підвищити розмір пенсій, призначених до 1 жовтня нинішнього року, вдвічі. Пенсіонери всіх категорій одержуватимуть також по 44 тисячі карбованців щомісячно додатково у зв'язку з підвищенням цін і тарифів. З урахуванням усіх виплат найменший розмір трудових пенсій за віком становитиме 410 тисяч карбованців.

Повідомив Ігор Митюков і про те, що Кабінет міністрів планує з 1 жовтня цього року підвищити заробітну плату вчителям, лікарям, працівникам закладів науки і культури у 3 рази.

Після запитань і відповідей названі та інші проекти постанов прокоментував заступник голови Комісії з питань соціальної політики та праці Іван Чиж.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Село як дзеркало нашої держави

Ранкове засідання 21 жовтня

Агропромисловий комплекс, а простіше — сільське господарство, є тим каменем спотикання, через який уже не перший рік перечіплюються як законодавчі, так і виконавчі структури. І скільки не кажуть про пріоритети сільськогосподарського виробника, проте справа — наче в зачарованому колі. Кілька разів проблеми розвитку агропромислового комплексу обговорювали народні депутати України останнього скликання. Було чимало пропозицій, зауважень і доповнень, які врешті втілилися в коротку постанову Верховної Ради України про стан реалізації постанови ВР України «Про подолання кризового стану в агропромисловому комплексі».

Як підкреслено в проекті постанови, через недостатній контроль з боку Кабінету міністрів за реалізацією зазначеного документа не виконано передбачених завдань з формування продовольчих ресурсів, кредитування сільгоспвиробників та переробної промисловості, надання цільових адресних пільгових кредитів, пріоритетного фінансування заходів з розвитку агропромислового комплексу, забезпечення господарств сільськогосподарською технікою, пально-мастильними матеріалами, мінеральними добривами та засобами захисту рослин. Цим документом також зобов'язано Кабінет міністрів спільно з Національним банком та відповідними міністерствами й відомствами до 15 листопада цього року вжити необхідних заходів щодо безумовного виконання постанов ВР України й поінформувати про це законодавчий орган не пізніше як 1 грудня цього року.

У ході обговорення проекту документа внесено чимало доповнень, уточнень та поправок. Після тривалої дискусії проект прийнято в цілому.

Василь ТУГЛУК.

Інтерв'ю в кулуарах

Роман КРУЦИК, народний депутат, фракція «Державність».

— Сьогодні ми розглядали в першому читанні зміни й доповнення до законів про вибори і військову службу. В запропонованих проектах цих змін і доповнень йшлося про те, щоб зберегти військовий стаж і відповідні пільги за депутатами-військовослужбовцями, обраними до Рад усіх рівнів. Щодо стажу — сумнівів немає: після закінчення депутатських повноважень депутати в погонах повинні знову приступати до військової служби. Але я проти того, щоб залишити за ними ті пільги, які вони мали до депутатства. По-перше, це виллється Україні в чималу копійку, адже депутати й так діставіть відповідні пільги, по-друге, поставить в нервіне становище депутатів-військових з їх цивільними колегами.

Ігор КОЛІЮШКО, народний депутат, фракція «Реформи».

— На порядку денному — знову соціальний захист населення. Звичайно, ці проблеми треба розв'язувати — вони не тільки назріли, а й перезріли. Та тут дуже важливо відійти від традиційних демагогічних методів.

Від січня 1994 року по вересень ціни зросли в Україні більш як на 70 відсотків, а зарплата в середньому — на 60. Здавалось би, встановився приблизний паритет. Але... Ціни зросли для всіх, а зарплата — тільки для окремих категорій працівників. Для зайнятих у бюджетній сфері платня не збільшувалася протягом усього нинішнього року, тому й волають про убоге становище вчителі й лікарі. Але знову ж таки «але». Ці питання не можна вирішувати так, як, скажімо, пропонують соціалісти своїм проектом постанови — встановити мінімальну заробітну плату в розмірі 680 тисяч. Це спричинить такий інфляційний скачок, що завтра всі будуть ще бідніші, ніж сьогодні. Треба шукати інші виходи, і Кабінет міністрів обіцяє це зробити: принаймні в нинішній інформації віце-прем'єра пана Митюкова видно перспективу. Однак є і побоювання, щоб уряд не зволікав з розв'язанням цих питань, ховаючи, як страус, голову в пісок і думаючи, що від цього небезпека зникає.

Сергій АКСЕНЕНКО, народний депутат, фракція «Комуністи України».

— Я вважаю, що підвищення зарплати — латання дірок у період лібералізації цін. Ми просто женемося за цінами. Намагаємося зберегти хоча б той життєвий рівень, який є нині. Я бачу простіше розв'язання цього питання: замороження цін, після чого перебудова економіки, її стабілізація, а потім вже можна відпускати ціни.

Інтерв'ю взяла Людмила КОХАНЕЦЬ.

Обговорено становище в Криму

Президент України Леонід Кучма 20 жовтня зустрівся з керівником кримського парламенту Сергієм Цековим та прем'єр-міністром автономної республіки Анатолієм Франчуком.

Обговорювалося соціально-економічне становище в Криму, особливо ускладнене цьогорічною посухою, нестачею води, епідемією холери. Вирішено, що за дорученням Президента України найближчим часом до Криму виїде урядова комісія на чолі з віце-прем'єр-міністром Євгеном Марчуком для вивчення обсягів необхідної допомоги, яку держава надасть населенню півострова.

Відбувся також обмін думками щодо виконання парламентом Криму постанови Верховної Ради України про приведення до 1 листопада кримського законодавства у відповідність до Конституції України. Леонід Кучма ще раз наголосив на необхідності виконання цієї постанови.

Зачекаємо результатів. Передовсім заради економічних перетворень

Завтра розпочинається державний візит Президента України Леоніда Кучми до Канади. Він відбудеться на запрошення Прем'єр-міністра Канади Жана Кретьєна та Генерал-губернатора Рамона Гнатишина. Передбачено підписання пакета важливих двосторонніх документів. Зокрема, Угоди про дружбу і співробітництво між Україною і Канадою, яка має закласти важливу договірно-правову базу для подальшого розвитку і поглиблення відносин особливого партнерства між двома країнами. 27 жовтня Президент України виступить на відкритті міжнародної конференції «Партнерство заради економічних перетворень в Україні», яка проходитиме у Вінніпезі за участю країн — членів «Великої сімки», а також Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Європейського банку реконструкції і розвитку та Організації економічного співробітництва і розвитку.

Канада перша із західних держав визнала незалежність України і повідомила про бажання динамічно розвивати повноцінні двосторонні відносини. Останнім часом вони набули нового виміру. Пріоритетними напрямами економічних відносин двох країн є співпраця у фінансово-банківській сфері, розвиток торгівлі, гідротехнічне та капітальне будівництво, суднобудування, співробітництво в галузі сільського господарства, спільне використання ресурсів Світового океану, зміцнення зв'язків у галузі охорони здоров'я, а також в галузі науки і технологій. Канада взяла на себе зобов'язання внести до 24 млн дол. у 200-мільйонний фонд допомоги Україні на підвищення безпеки ядерних реакторів на АЕС, який буде створено за рішенням «сімки». З багатьох актуальних питань міжнародної політики позиції України та Канади є площиною для активної взаємодії.

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КУЧМИ НА II З'ЇЗДІ СУДДІВ УКРАЇНИ 20 ЖОВТНЯ 1994 РОКУ

Шановні делегати і гості другого з'їзду суддів України!

Ваш з'їзд зібрав людей, які презентують третю владу, що, за моїми глибокими переконаннями, має бути де-факто рівною із законодавчою і виконавчою владами, відігравати найважливішу роль у розбудові справді демократичної та правової держави, стати надійним гарантом додержання прав і свобод людини в Україні, забезпечити громадянський мир та злагоду в суспільстві.

Виходячи із зазначеного ставлення до судової гілки влади, зупинюся на деяких проблемах, які є найважливішими для України і потребують наших спільних зусиль щодо їх вирішення.

Перш за все зупинюся на вчорашньому обговоренні в парламенті доповіді Президента «Про основні засади економічної і соціальної політики» та мого звернення до депутатів Верховної Ради з приводу консолідації зусиль з метою здійснення радикальних економічних реформ. У зв'язку з цим хочу відмітити таке.

На мою думку, зазначене обговорення, якщо облишити в стороні відповідні політичні пристрасті, було конструктивним, виваженим. Воно показало достатньо високу зрілість нашого депутатського корпусу, його спроможність приймати відповідальні рішення із найбільш складних питань державного життя.

Я переконаний, що прийняте рішення, яке підтримує економічну політику Президента, значною мірою сприятиме консолідації суспільства, яка так необхідна для виживання нашої країни.

З усією відвертістю скажу і про те, що я не розраховував на однозначну підтримку оприлюдненого курсу нової економічної політики. В парламенті представлені різні політичні сили, і цілком природним є виявлена під час обговорення різноплановість, а в деяких випадках і протилежність поглядів на реалізацію виключно складних економічних проблем, які стали перед нам і які ми маємо за будь-яких умов вирішити. Викликає задоволення і те, що практично усі депутати були єдині в оцінці катастрофічного стану нашої економіки, в тому, що для його подолання необхідні спільні рішучі дії.

У цьому зв'язку я хочу сказати, що абсолютно всі конструктивні пропозиції депутатів, що відповідають логіці нової економічної та соціальної політики Президента, будуть враховані при розробці конкретних механізмів та відповідних законодавчих актів. Жодна із цих пропозицій не залишиться поза увагою.

З перших днів обрання мене Президентом я стояв і стою на консолідації дій законодавчої та виконавчої влади, усіх політичних сил суспільства. І хочу з усією відповідальністю заявити, що все робитиму і надалі, щоб таке поєднання збереглося.

Я не спрощую цієї проблеми. Добре розумію, що тут є і завжди будуть неодмінні різнобачення шляхів вирішення тих чи інших завдань. Однак за умови виявлення достатньої конструктивності, мудрості та державної волі з боку відповідних структур зазначені розбіжності можуть бути узгоджені.

Водночас я вже підкреслював й хочу на цьому наголосити і сьогодні, що існує єдина ефективна платформа, на якій можлива спільність наших дій — це консолідація на шляху пошуку найбільш ефективних шляхів здійснення радикальних економічних реформ.

Саме так я і оцінюю хід обговорення звернення Президента та рішення Верховної Ради. Консолідація заради реформ, реформи — єдино можливий шлях до виживання: я повторюю ще раз ці слова, які висловлював на сесії Верховної Ради і які відтінюють суть мого бачення змісту такої консолідації.

Тепер про деякі аспекти обговорення. Перше, на чому я хочу наголосити, і я радий, що ця думка чітко прозвучала у виступах цілого ряду депутатів, це положення про те, що прірва, в якій опинилася наша економіка, — не результат реформ, а наслідок їх фактичної відсутності. Це результат порожніх трирічних балачок про реформи. Переконаний, що люди це добре розуміють і не дадуть нікому завести в цьому питанні себе в оману.

По-друге, позиція з приводу того, що потрібно спочатку адміністративними методами стабілізувати економіку, а потім розпочати її реформування, яку відстоює певна група народних депутатів, не враховує об'єктивний стан нашої економіки і, перш за все, глибоку кризу фінансів держави. Я про це говорив у своєму виступі і не хочу повторюватися. У нас повністю вичерпано внутрішні резерви виживання. За цих умов нові спроби адміністрування — це лише посилення тіньового капіталу. Це шлях в нікуди. Я таким шляхом не піду. Це шлях повного самогубства. Це пуста фраза, за якою нічого конструктивного не стоїть. Я просив би прибічників такої ідеї зважити на цю принципової ваги позицію.

Повторюю — єдиним засобом стабілізації є здійснення радикальних реформ. Іншого нам сьогодні не дано. І тому я хочу з усією силою ще раз заявити: на інше я не піду. Повернення до згубної деструктивної адміністративної економіки не буде. Хоча зазначене не виключає посилення цивілізованої регулюючої ролі держави в економічному житті.

Третє, про земельну реформу.

Я радий заяві Олександра Мороза з приводу його розуміння, що це, як зазначалося в моєму зверненні до парламенту, центральна проблема не лише реформування аграрного сектора, а й здійснення загального комплексу ринкового трансформування економіки. Я також із задоволенням сприймаю його заяву і про те, що основні питання аграрної реформи, які обгрунтовані в доповіді Президента, вже врегульовано чинним законодавством, зокрема діючим земельним кодексом. Це означає, що і в такому ключовому питанні Президент не виходить за межі правового поля. Для виконавчої влади це виключно важливої ваги констатація. Я вдячний за це Голові Верховної Ради. Це дає нам підстави для енергійних дій. Ми так і будемо чинити.

Четверте. Майже всі виступаючі були одностайні у питанні необхідності запровадження жорсткої виконавчої вертикалі. Без цього сподіватися на успіх в реалізації визначених завдань не доводиться. Тому я знову ж таки звертаюся до Верховної Ради із закликом до спільних дій і в цьому питанні.

Особливу вагу тут має питання зміцнення кадрового потенціалу. Сьогодні як ніколи потрібна єдність дій не лише владних структур, політичних партій, а просто людей-реформаторів, тих, хто незалежно від своїх політичних поглядів розуміє, що врятувати державу можна лише на основі швидких і рішучих дій.

Я протягую руку і закликаю всіх до співпраці. Я сподіваюсь на відповідну підтримку. Це потрібно всім нам. Це потрібно нашому народові. Це потрібно над усе Україні.

Обговорення у Верховній Раді доповіді Президента є для мене важливим і тому, що стало більш зрозумілим, на які сили я можу опиратися, а також від кого чекати підтримки у своїх діях. Я відчув і відчуваю, що така підтримка є досить широкою. Вона є достатньою для того, щоб досягти за будь-яких умов позитивних результатів у цілях, які визначено.

Виступаючи на Верховній Раді, я наголошував, що розумію масштаби зрушень, які відбудуться в суспільстві у зв'язку з новою економічною політикою, вагу відповідальності, яку я беру особисто на себе.

Але одночасно я запевняв, що докорінні економічні та політичні перетворення, здійснення яких розпочав Президент, мають на меті лише одне — створити реальні умови для підвищення добробуту наших співвітчизників, діяти так, щоб життя їх було гідним і забезпеченим.

Саме до цього перш за все я закликаю і вас, шановні представники громади суддів України.

Сьогодні наші з вами співвітчизники не тільки страждають від зубожіння та злиднів. Вони, нерідко, просто не захищені від свавілля директора підприємства, де працюють. Не можуть знайти вплив на муніципальних чиновників, які не забезпечують їх найнеобхіднішим: теплом, світлом, громадським транспортом. Досить часто залишаються безправними перед керівниками місцевих органів влади. В пошуках справедливості — вони у своїй більшості звертаються до вищестоящих державних органів. Але ж значна частка цих проблем може і повинна вирішуватися у судовому порядку.

Тому перше, на що я розраховую, — це на підтримку судової влади у захисті прав наших співгромадян, наведенні в суспільстві елементарного порядку. Кожен наш співвітчизник має знати, якщо він відчуває ущемлення його прав і свобод, — він може звернутися до суду, який допоможе встановити законність і справедливість. І тут я не можу не звернути вашу увагу на те, що і в судах люди далеко не завжди своєчасно отримують правовий захист, відчувають справедливе ставлення до них.

З порушенням процесуальних строків розглядається кожна сьома цивільна справа. Маємо численні факти, коли такі справи розглядаються судами роками. У Сосновському районному суді м.Черкаси кожна п'ята вирішена цивільна справа знаходилася в провадженні від одного до шести років. І такі випадки мають місце в більшості областей України.

Готуючись до участі у вашому з'їзді, я був поінформований про жахливі факти тяганини при розгляді судами кримінальних справ. Достатньо сказати, що на 1 червня ц.р. в слідчих ізоляторах утримувалося 245 ув'язнених, справи відносно яких не розглянуті судами понад півтора року. Є приклади, коли вирок не виноситься 5—6 років.

По цивільних спорах, що стосуються порушень трудових та житлових прав та інтересів громадян, суди майже не реагують окремими ухвалами на причини та умови, що призвели до правопорушень.

Належним чином не забезпечується можливість відшкодування збитків, завданих злочинами.

Зрозуміло, що такі прикрі недоліки викликають обурення людей, дискредитують державну владу в цілому. Люди зневірюються в можливості знайти справедливість в нашому суспільстві.

Миритися з цим ми з вами не маємо права.

Сподіваюсь, що ця проблема стане предметом аналізу для вищих судових органів, вашого з'їзду. Будуть вишукані можливості підвищення ефективності діяльності судів.

Друга проблема. Пропонуючи нову соціально-економічну політику, я наголошував на необхідності прискорення процесу державного будівництва, здійснення глибоких політичних перетворень, реального розмежування влад.

На жаль, є всі підстави вважати, що судова влада в Україні розвивається із значним відставанням від виконавчої та законодавчої.

У зв'язку з цим об'єктивно ускладнюється процес реального розподілу влади між Президентом і парламентом, органами державного управління і самоврядування на місцях. Значний обсяг суспільних відносин регулюється переважно завдяки управлінському впливу, а не в судовому порядку.

Які заходи могли б прискорити процес становлення повноцінної судової влади?

По-перше, це завершення етапу науково-теоретичного осмислення судово-правової реформи. Перебудову судової системи започатковано ще в грудні 1991 року першим з'їздом суддів. У квітні 1992 року Верховною Радою схвалена концепція судово-правової реформи. Прийнято ряд законів щодо реалізації цієї концепції.

Однак до цього часу немає єдиного підходу до моделі реформування судової системи. Не буду брати на себе роль арбітра у визначенні найбільш оптимального варіанту її вдосконалення. Нехай над цим попрацюють фахівці. Думаю, що ця проблема стане однією з найголовніших для обговорення на вашому з'їзді.

Але я переконаний, що треба терміново дійти до спільної думки і якнайшвидше реалізувати обраний варіант.

По-друге. Судова влада має брати активну участь у конституційному процесі. Моя пропозиція щодо рівної участі у Конституційній комісії всіх трьох гілок влади підтримана лише частково. Разом з тим судова гілка там представлена і має активно сприяти прискоренню розробки нової Конституції.

Попередня практика засвідчує, що без вирішення ряду проблем державного будівництва на конституційному рівні нам не уникнути безплідного змагання гілок влади, не завершити розбудову ефективної виконавчої системи, не забезпечити цивілізоване управління процесами, що відбуваються в суспільстві.

Враховуючи зазначене, а також певну тривалість підготовки нової Конституції, Президент готує і внесе на розгляд Верховної Ради конституційний закон про владу. Цей закон має забезпечити стабільність та ефективність діяльності держави у перехідний період до прийняття нової Конституції. Маю надію, що ви з розумінням та підтримкою поставитесь до цієї ініціативи.

Без прийняття нової Конституції не можна вирішити основні проблеми, які є складовими судової реформи: формування незалежної судової влади, перебудова судової системи, створення нового законодавства та вдосконалення форм судочинства, яке б найбільш повно гарантувало право громадян на судовий захист.

Найважливішою, фундаментальною проблемою, яка має бути належним чином унормована в Конституції, є закріплення принципу незалежності суду і гарантій його реалізації.

До речі, така норма існувала і в Конституції СРСР, є вона і в чинній Конституції України, але, як кажуть, багато в чому лише на папері.

Реальними гарантіями незалежності суддів є їх недоторканність, відповідний рівень матеріального, фінансового забезпечення та соціального захисту, тривалий термін призначення або обрання, ефективний захист проти втручання у здійснення правосуддя.

Ці гарантії апробовані світовою практикою, і Президент підтримає їх відображення у новій Конституції України.

Президент усвідомлює, що розбудову судової влади не можна вважати закінченою без створення Конституційного Суду. Однак, в умовах чинності старої Конституції, яка містить в собі ряд принципових протиріч, в обстановці розвитку державного будівництва, коли багато питань знаходяться у стані вирішення, є підстави вважати створення такого суду передчасним. На наш погляд, Конституційний Суд доцільно обрати одразу після прийняття нової Конституції України.

Більш активної участі судової влади вимагає і оновлення правової бази Української держави. Особливо це стосується цивільного права. Якщо допустити грубе порівняння, то можна сказати, що ми намагаємося ринкові соціально-економічні стосунки регулювати юридичними нормами попередньої адміністративно-директивної формації.

Мені відомо, що судові інстанції внесли на розгляд парламенту біля півтора десятка законопроектів. Але порахуйте, яка це частка від 450 актів законодавства, ухвалених парламентом за роки незалежності.

Прийняття нових кримінального, кримінально-процесуального, цивільного і цивільно-процесуального кодексів, багатьох інших важливих законопроектів не може проходити без найактивнішої участі судових інстанцій.

Третій блок проблем.

Демократизація суспільства, наближення до стандартів регулювання суспільних відносин світової цивілізації неможливі без підвищення ролі судової влади. В демократичній правовій державі суд вирішує практично всі суспільно значущі конфлікти. Чим вища питома вага конфліктів у суспільстві, що розглядаються в суді, а не органами виконавчої чи законодавчої влади, тим більше є підстав вважати це суспільство демократичним, а державу правовою.

Президент буде підтримувати саме такий напрямок розвитку демократизації, розширення застосування судових інстанцій у врегулюванні суспільних відносин.

Переконаний, що якби питання щодо заборони діяльності Компартії України у 1991 році розглядалося не в парламенті, а в судовому порядку, сьогодні громадська і політична напруга навколо нього була б значно меншою.

Судові інстанції мають взяти активну участь у врегулюванні спорів між релігійними громадами, суб'єктами політичного життя.

На жаль, очевидно, не обійдеться без втручання суддів у вирішення проблем страйкового руху, стосунків адміністрацій і профспілок.

При цьому я переконаний в одному — сильна судова влада має стати гарантом громадянського миру, прав і свобод людини, громадянина, юридичної особи. Це, до речі, і запорука стабільності суспільства.

Четверте. Я вже неодноразово наголошував, що в гостру конкуренцію з державою вступила т.з. «п'ята влада». Незважаючи на прийняття відомого Указу Президента з цих питань, кадрове оновлення, певну матеріальну підтримку правоохоронних органів, створення спеціальних міжвідомчих слідчо-оперативних груп, зламати перебіг подій на свою користь ми поки що не спромоглися. Разом з тим перші серйозні удари по кримінально-тіньовому капіталу завдані. В судові інстанції найближчим часом почнуть надходити матеріали, пов'язані з широкомасштабними економічними злочинами, фактами корупції у вищих ешелонах державної влади. Для суддів — це буде серйозне випробування на професійну зрілість та громадянську свідомість. Нелегко буде, з одного боку, не зігнутися під тиском спільників звинувачених, які ще мають владу, не спокуситися на астрономічні хабарі. З іншого — об'єктивно і всебічно розглянути справу, яка знаходиться під пильною увагою громадськості, рішуче настроєної на боротьбу з мафією, не піддатися цим настроям. Що стосується Президента — хочу вас запевнити, що зроблю все для того, щоб звільнити вас від спроб незаконного втручання у судочинство. Ми проголосили ідею розбудови правової держави, і відступати від цього принципу Президент не буде і не допустить його порушення іншими.

На жаль, не можу не згадати, що в окремих кримінальних справах є матеріали, які свідчать про те, що «п'ятій владі» вдалося втягнути в коло свого впливу і окремих суддів. Маю надію, що судова влада приділить належну увагу створенню механізмів підвищення її власної внутрішньої безпеки. Разом з тим, Президент з розумінням ставиться до намагання нового керівництва правоохоронних органів ліквідувати корупцію, в першу чергу, в тих відомствах, які мають стояти на сторожі закону. Повною мірою це стосується і судової гілки влади. Одночасно будуть вживатися заходи щодо належної реалізації закону про державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Ті, хто кинув виклик злочинному світу, повинні мати надійні гарантії своєї особистої безпеки.

Шановні делегати!

Я знаю, що на з'їзді обов'язково буде підніматися питання щодо забезпечення суддів приміщеннями, транспортом, кадрами. Мені відомо, в яких складних умовах ви працюєте. Що в судах України вакантна кожна 4 посада. Військові суди укомплектовані менш ніж наполовину. Відомо і про багато інших проблем, які вас хвилюють.

Можливості подолати всі ці труднощі держава сьогодні не має. Але найбільш гострі питання будуть вирішені.

Перший крок у цьому напрямку зроблено — підписано Указ щодо підвищення розміру надбавок до посадових окладів за кваліфікаційні класи суддів і арбітрів. Продовжується робота по забезпеченню охорони суддів, виділенню необхідних матеріально-фінансових ресурсів.

Разом з тим, щиро сподіваюсь, що патріотизм, професійна гордість, честь та прагнення стверджувати в суспільстві справедливість, творити добро і відстоювати інтереси простих громадян дозволять нам спільно переступити через тимчасові негаразди, виборювати правду і справедливість.

Факт

Юрій ДОЦЕНКО, «Голос України»

Вождь в еміграції, партія діє

Не відаю, як в усій Україні, а на Донбасі все ж таки помітили, що з політичної арени після президентських виборів зник засновник і лідер Ліберальної партії України Ігор Маркулов. З приводу цього ходять усілякі чутки, висловлюються припущення і, саме собою зрозуміле, виникають плітки. Мовчав лише сам президент ЛПУ. І ось він дав знати про себе з далекого зарубіжжя — надіслав до Донецька, колиски ЛПУ, заяву, в якій, зокрема, говориться:

«За обставин, що склалися, коли я як лідер партії і бізнесмен не маю можливості здійснювати свою діяльність в Україні, вважаю за необхідне зробити політичну заяву про те, що складаю із себе повноваження президента ЛПУ і до позачергового з'їзду партії передаю керівництво її віце-президентам... Був і залишаюся відданим ліберальним ідеям, усіма можливими засобами буду підтримувати ЛПУ, оскільки доля партії мені дорога і її інтереси я ставлю вище від особистих політичних амбіцій. Плекаю надію, що ліберальні ідеї стануть головним орієнтиром у розвитку українського суспільства і держави України... Висловлюю величезну подяку народові України за підтримку і сприйняття ліберальних поглядів, залишаюся чесним перед людьми, глибоко вірю в Україну її майбутнє».

...Півдня телефонував до штаб-квартири ЛПУ в Донецьку, щоб хтось прокоментував досить-таки туманну політичну заяву лідера партії, надіслану, кажуть, з Іспанії. Та все було даремно: телефон мовчав. Довелося звернутися до журналістів, близьких до лібералів. Вони гадають, що політик-бізнесмен І.Маркулов виїхав з України відразу ж після оголошення результатів президентських виборів, бо, підтримуючи на них кандидатуру Л.Кравчука, вважав, що це може обернутися для нього неприємностями при новій владі. Але це — тільки припущення... Щодо партії, то вона живе і діє, днями вирішиться питання про її нове керівництво.

Донецьк.

Цитата тижня

Рішення України щодо приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї не повинно бути поспішним, вважає голова парламентської Комісії у закордонних справах і зв'язках з СНД Борис ОЛІЙНИК.

«Нам спочатку треба розібратися у деталях, рахуючись із національними інтересами і, в першу чергу, з інтересами нашої національної безпеки», — заявив він кореспондентові «Інтерфаксу-Україна».

За словами Б. Олійника, «в жодного з парламентаріїв немає заперечень проти того, що ядерна зброя не повинна розповсюджуватися». «Однак той факт, що Україна роззброюється сама, не одержуючи за це обіцяних компенсацій, викликає в деяких депутатів роздратування», — сказав він.

Водночас Б. Олійник вважає, що «так чи інакше, ми повинні приєднатися до цього Договору».

Депутат особливо відзначив те, що Україна «вперше в історії сама добровільно позбавляється ядерної зброї». На його думку, це є «найкращим підтвердженням того, що ми проти розповсюдження ядерної зброї».

Офіційно

Щоб вистачало олії

Кабінет Міністрів України ухвалив постанову про забезпечення потреб в олії. В урядовому документі відзначено, що несприятливі погодні умови призвели до значного зменшення виробництва насіння олійних культур. Це ставить під загрозу стабільність постачання олією споживачів.

З метою завершення формування державних ресурсів насіння олійних культур та забезпечення виробництва олії в обсягах, необхідних для задоволення потреб населення й промисловості, Кабінет Міністрів зобов'язав Мінсільгосппрод, Мінекономіки, Міністерство зовнішніх економічних зв'язків, Держхарчопром, Держмитком тимчасово призупинити вивезення за межі України насіння олійних культур і в двотижневий термін подати Митнотарифній раді України пропозиції щодо удосконалення тарифного регулювання його експорту.

Віктор МЕДВЕДЧУК, президент Спілки адвокатів України, заслужений юрист України

ЩО ЗАВАЖАЄ НАМ ДРУЖИТИ?

Коментар

Триває робота з підготовки Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Росією. У вересні у Києві побували дві російські делегації під керівництвом заступника голови уряду Олександра Шохіна та міністра закордонних справ Андрія Козирєва. Здавалося б, зроблено все для того, щоб президенти України та Росії поставили свої підписи під документом, який визначатиме характер відносин між нашими країнами в майбутньому. Проте залишаються неузгодженими деякі принципові питання, що їх змушені будуть розв'язувати самі президенти під час зустрічі, яка поки що не має конкретної дати. Тому, не коментуючи ще не підписаний документ, хочу акцентувати увагу на принципах, які визначають позиції обох сторін.

Зазначимо, що україно-російський Договір готують у певному політичному контексті. Не таємниця, що російське керівництво, і зокрема сам Президент, мають сьогодні найнижчий рейтинг за весь час перебування при владі. Не сприяє його зростанню і зовнішньополітична діяльність, яка за риторикою про «роль великої держави» часто приховує невпевненість, вочевидь проамериканську позицію. Посішпне виведення військ з Німеччини та Балтійських країн явно не за російським сценарієм — лише одне із свідчень того. На цій обставині зосереджує увагу націонал-патріотична опозиція в Росії, і владні структури намагаються компенсувати свої втрати в далекому зарубіжжі посиленням тиску на найближчих сусідів. Численні демарші російських політиків щодо Криму чи статусу міста Севастополя свідчать, що під гаслами захисту «етнічних росіян» або «русскоязычного населения» формується неоімперська політика.

Позиції владних структур України в цьому плані мають значно переконливіший вигляд. Вони сформовані зовсім недавно, тому мають значно вищий ступінь легітимності. Вереснева криза в Криму показала, що в ім'я державних інтересів всі гілки влади можуть діяти узгоджено, попри всі внутрішні незгоди. Але даються взнаки упущення української дипломатії в минулі роки, яка, не маючи чітких орієнтирів і конструктивності в своїй діяльності, не сприяла задоволенню національних інтересів. Тому їх так важко відстоювати сьогодні, коли триває робота над Договором.

Найпринциповішим у роботі над Договором є визнання Москвою незалежності України й непорушності кордонів. Свого часу в договорі про створення СНД Росія, як відомо, визнала наявні кордони лише «в межах СНД». Російська сторона хотіла б внести цю умову й до майбутнього Договору, але заважає його двосторонній характер. Втім, обійти норми міжнародного права можна й по-іншому.

На пропозицію України сформулювати у відповідній статті визнання непорушності наявних між ними кордонів і підтвердження того, що вони не мають жодних територіальних претензій одна до одної і не висуватимуть таких претензій у майбутньому, російська сторона відповіла відмовою, однак запропонувала лише поважати територіальну цілісність і непорушність кордонів.

Росія наполягає на тому, щоб до Договору було введено статтю, за якою Україна відмовлялася б входити до союзів з іншими країнами інакше, як зі згоди Кремля. Про те, що це стратегічна позиція, стало ясно після виступу російського Президента з трибуни Генеральної Асамблеї ООН, де він підкреслив наявність «особливих інтересів Росії в СНД і її небажання спостерігати, як деякі держави намагаються зіграти на суперечностях між членами Співдружності». Отже, йдеться про новий розподіл сфер впливу в Європі?

Російська сторона прагне також внести статті, в яких міститься питання формування спільного економічного простору на основі вільного пересування товарів, послуг, капіталів, робочої сили, безконтрольної міграції людей, вільного транзиту осіб, безоплатного транзиту вантажів Україною, юридичної можливості громадян Росії займати посади, керівні та державні пости в Україні. За цими прагненнями виразно проглядають російські інтереси. Адже, наприклад, «вільний транзит осіб, вантажів і транспортних засобів, встановлених щодо транзиту» означає перш за все можливість для Росії безплатно гнати територією України російський газ. Невже розрахунок робиться на те, що Україна, перебуваючи в «енергетичному нокдауні», погодиться з будь-якими умовами, щоб домогтися збільшення поставок енергоносіїв. Поки що українська делегація, як свідчить її керівник, начальник договірно-правового управління МЗС Олександр Чалий, стоїть на тому, щоб узгоджувати питання транзиту відповідно до вимог національного законодавства та норм міжнародного права.

Важливим моментом переговорів є розгляд питання використання Україною майна колишнього Радянського Союзу за кордоном. Росія наполягає, щоб Україна користувалася ним виняткомо на умовах оренди. О.Шохін, який виклав цю позицію, мотивував її виплатою Росією боргів СРСР за домовленістю з Паризьким клубом у 1993 році — 3 млрд. доларів, а 1994 року — майже 5. Україна, єдина з республік колишнього Союзу, не погодилася з «нульовим варіантом» і не уклала з Російською Федерацією відповідної угоди. Відчувається, що Росія намагається вирішувати, розраховуючи, що тяжкий економічний стан України змусить її бути поступливою.

Проте саме складна економічна ситуація вимагає від наших політиків енергійних дій винятково з позицій національних інтересів. Коли ми вже й термінологічно домовилися з росіянами, що немає більше «старшого брата» чи «молодшого брата», а є «відносини близнюків», то Договір має стати основою рівноправного взаємовигідного співробітництва.

Генк ВОЛЬЗАК, директор Європейського інституту міжнародних відносин. (Спеціально для «Голосу України»)

РУХАТИСЯ ВПЕРЕД БЕЗ ЯДЕРНОГО КИЙКА

24 серпня ц.р. країна відзначила третю річницю своєї незалежності. Саме «відзначила», а не «відсвяткувала», бо в державі нині не до свят. Надто багато пекучих проблем, щоб радіти й веселитися. Майбутнє нації надзвичайно непевне — треба здолати багато перешкод.

На щастя, Україна має не тільки одну надію, а й величезний потенціал, щоби рухатися вперед. Президент Л.Кучма обіцяє великі зміни і має далекосяжні плани кардинального реформування економіки, що підтвердив його останній виступ у парламенті. Президент вірить, що Україна зможе нарешті вийти з жорсткої економічної кризи, якщо краще використовуватиме свої природні ресурси, відновить повнокровні економічні зв'язки з країнами СНД, налагодить співробітництво з розвинутими індустріальними країнами світу. Але найперше — відмовиться від старої радянської економічної системи і ставки на ядерну зброю.

Особливо небезпечне останнє. Тому Президент Л.Кучма рішуче виступає проти збереження ядерної зброї на теренах України. Не приховував він цього під час своєї передвиборчої кампанії, підтвердив свою позицію і в середині серпня вже як новообраний Президент.

У липні цього року американці пообіцяли допомогти Україні 700 мільйонами доларів. Половина цієї суми піде на ядерне роззброєння, решта — на економічні реформи. Лідери семи найрозвинутіших держав світу зголосилися надати Україні кредит в обсязі чотирьох мільярдів доларів. Звісно, за умови ядерного роззброєння та проведення кардинальних економічних реформ. Ще 700 мільйонів доларів гарантує Україні Міжнародний валютний фонд. Європейські країни також пропонують сотні мільйонів доларів для розв'язання, зокрема, проблеми Чорнобиля.

Прогноз на завтра

Чому Захід намагається підтримати Україну в скрутний для неї час? Тому, що здорова, сильна Україна — це запорука миру й стабільності в регіоні. Економічно здорова Україна — це безпечна Україна. Бо розвиненій державі немає сенсу триматися за ядерні боєголовки, які в сучасному світі аж ніяк не гарантують безпеки. Росія оголосила: якщо Україна виконає свої обіцянки щодо ядерного роззброєння, то вона зможе значно скоротити свої арсенали, приступивши до виконання положень Договору СТАРТ-2.

Україна випереджає сьогодні графік демонтажу ядерних ракет і відправлення їх до Росії, швидко наближаючись до статусу 160 без'ядерних держав світу, які підписали Договір про нерозповсюдження ядерної зброї. Приєднання до цього Договору України зніме приховану блокаду Заходу й відкриє шлях до іноземних інвестицій.

Багато політиків з берегів Дніпра побоюються, що без ядерної зброї Україні відводитиметься на політичній карті світу роль третьосортної держави. Але це хибна сентенція. Так само, як і твердження, що треба зберегти за Україною твердопаливні ядерні ракети. Мовляв, це ефективний засіб для протверезіння шовіністичних російських кіл. Такі «патріоти» просто не розуміють, у чому полягають справжні сила й авторитет сучасної держави. Розраховувати, що бомбардувальники далекосяжної авіації, ракети з ядерними боєголовками (та ще й в аварійному стані через брак комплектувальних) забезпечать Україні місце супердержави, — це не що інше, як тішити себе ілюзіями.

Україна не в змозі самотужки утримувати в безпечному стані, обслуговувати й модернізовувати свій ядерний щит. Справді, вона має заводи, де складають ракети. Але підприємства, що виробляють матеріали для боєголовок, всі комплектувальні деталі розміщені в Росії. Вже тепер, якщо постає нестандарт ситуація з ядерними боєголовками, звертаються до Росії. Мало того, генерали-ракетники мають право відсилати боєголовки, що перебувають в аварійному стані, до Росії без політичного рішення. І послуговуються цим правом. Таке траплялося вже двічі.

Президент Л.Кучма заявив, що Україна не може собі дозволити будівництво ядерного центру для підтримки ракет у стані бойової готовності. Навіть якщо уявити неможливе, і Україна зможе сама виробляти, обслуговувати й модернізувати ядерну зброю, то це неминуче призведе до катастрофічних наслідків у «цивільній» економіці й тотального зубожіння населення. Показовий щодо цього приклад Росії. Вона не може нині утримувати велети — «поштові скриньки», «секретні міста», де люди по півроку не одержують платні.

Леонід Кучма хоче домогтися приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї ще до свого візиту в Америку. «Між нами й США, — сказав він, — єдина проблема: це Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, який ми повинні підписати».

Приєднання до цього Договору зніме бар'єри на шляху одержання Україною гуманітарної та фінансової допомоги, західних інвестицій, таких потрібних сьогодні «хворій» українській економіці.

Амстердам.

Про автора:

Генк Вользак — знаний на Заході політолог. До розпаду СРСР займався радянологією. Сьогодні його наукові пріоритети — проблеми ядерного роззброєння, становлення нових держав, що утворилися на уламках Радянського Союзу, екологія в контексті політики. Недавно президент Національної академії управління Сергій Єрохін за внесок голландського вченого в розроблення концепції розбудови в Україні відкритого громадянського суспільства вручив Г.Вользаку диплом почесного доктора політології.

Анатолій ГАВРИШ

Після події

«Як нас все задовбало!»

Пригадуєте зі шкільного курсу: війни бувають справедливі і несправедливі..? Забудьте. Це надто проста класифікація. За обставин, коли студентські голодування на знак протесту змінилися голодуванням вимушеним.., можливий вибух. У науці. Наука не стоїть на місці. Ноги вже не тримають. Проте рука ще здатна тримати мікрофон. «Панове журналісти! Ми зібрали вас, щоб сповістити:

Четверо хлопців перед об'єктивами та мікрофонами... На обличчях — імпровізовані маски, які час від часу зсовуються. В очах — рішучість... Агресивність щодо всього «буржуазного»: суспільства, влади, ідеології, преси...

Прес-конференція «Прямої дії» з приводу оприлюднення «Меморандуму № 1» та проголошення війни... Президенту, Верховній Раді та Кабінету Міністрів України. У навколишнє середовище летять фрази «потрібна революція», «революція є війна». Оголошуючи війну існуючому устрою, виконком всіляко обходив тему збройної боротьби, називаючи серед її методів «льогічні, ідеольогічні, психольогічні, парапсихольогічні, раціональні, ірраціональні» та ін., в той час як журналістів цікавило цілком конкретне запитання: коли, де, як і проти кого будуть проведені теракти (на які натякали «прямодієвці»), чи очікувати вбивств, — на що було отримано стандартне «побачимо». Щоправда, панове вояки досить невпевнено пообіцяли не призводити до людських жертв («ми ведемо війну проти інститутів (інститут як установа, встановлений порядок. — **Прим. автора**), а не проти людей»).

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА. Першою акцією «Прямої дії» було розмальовування стіни Кабміну у січні ц.р.— за зволікання з виплатою стипендії.

Сьогоднішні революціонери пропонують зруйнувати «буржуазно-капіталістичний» устрій, не пропонуючи нічого взамін («ще не час пропонувати»). Колись інші революціонери зробили щось подібне, пообіцявши «світле майбутнє». До «світлого» ми так і не дійшли, хоча орієнтири мали. А тут — ані тобі покажчиків, ані світлофорів. Камо грядеши?

Жовтень у нашій країні, починаючи з 1917 року, — не тітка. Традиційний час лічби курчат і перегляду гасел. Спершу — підіб'ємо підсумки. Що не кажіть, а третю річницю студентських голодувань ми зустріли своєрідно. Завдяки попередникам ВОНИ служитимуть у національній армії. Напис на фото «Я голодую» тепер читається як додаткове «за».

Не гріє. Сподіватися на тещині пиріжки теж не доводиться. А значить, традиція не пропала. Щоправда, здоров'я — як цінність загальнолюдська — дорожче, тому ВОНИ підуть іншим шляхом. На порі — голодний жовтень. За новим стилем.

На знімку: *жовтень 1991 р.*

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Костянтин ВІКТОРОВ, співробітник управління «К» Служби безпеки

Приватизація ступила на «мокре»

Кримінал

Співробітники підрозділу боротьби з організованою злочинністю Управління СБУ по Харківській області затримали великий вантаж контрабанди із Росії. Розмір її оцінюється приблизно в 250 тисяч доларів. Це — взуття, одяг, годинники, парфуми (все вмістилося на двох вантажівках із причепами). Є підстави вважати, що ці товари призначалися для в'єтнамців, які намагаються захопити ініціативу в сфері роздрібної торгівлі на ринках Харкова.

Так завершився один із епізодів боротьби із злочинним світом, яку веде Служба безпеки України. Тепер слово — за слідчими. Як і з приводу ще шістьох кримінальних справ, що їх порушено минулого тижня на підставі матеріалів, отриманих спецпідрозділами Служби безпеки в результаті оперативно-розшукової діяльності. Найбільш «популярною» серед порушників закону залишається все та сама стаття 70 КК України — контрабанда.

Так, слідчий відділу УСБУ по Вінницькій області веде слідство щодо громадянина Г., який переправляв з України до Росії наркотичну сировину. Під час обшуків у затриманого та його підручних було вилучено 60 кілограмів макової соломки.

За матеріалами Служби безпеки, в результаті спільних дій із митницею у Вадул-Сиреті порушено чотири кримінальні справи щодо групи громадян Росії та України, які намагалися переправити через кордон понад 15 тисяч американських доларів.

«Зелені» залишилися в Україні, їх вилучено на користь держави. Нагадаю, що з початку року спільно із митницею у подібних ситуаціях вилучено 566 тисяч доларів США, понад 100 тисяч німецьких марок, 16 млрд. карбованців. До речі, відповідно до Указу Президента «Про невідкладні заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю», половина конфіскованих коштів після судового розгляду має спрямовуватися до правоохоронних органів, але досі не розроблено відповідний механізм на законодавчому рівні.

Останніми днями заарештовано п'ятьох мешканців Запоріжжя, які підозрюються у вчиненні умисного вбивства директора палацу культури Запорізького електродного заводу. У результаті спільних дій працівників СБУ та співробітників карного розшуку затримано і виконавців, і організаторів злочину. Отримана інформація свідчить про те, що вбивство, можливо, було вчинено «на замовлення» з метою «усунення» одного із претендентів на заволодіння приміщенням та майном новоутвореної комерційної структури. Отже, подекуди процес приватизації іде на «мокрому» грунті.

Рішенням Івано-Франківського міського суду поставлено крапку у кримінальній справі, порушеній за матеріалами СБУ. За незаконне виготовлення, придбання, зберігання та перевезення, продаж наркотичних речовин та вогнепальної зброї одного громадянина засуджено до 10 років позбавлення волі із конфіскацією майна, чотирьох — до шести років, ще двоє учасників злочинного угруповання — відповідно до чотирьох і двох років позбавлення волі. Закінчено бал, і ось — фінал!

У одному з наших попередніх матеріалів на підтвердження думки про те, що приватизовані підприємства безпідставно обмежують виробництво не дуже привабливих для них, але таких потрібних людям товарів народного споживання, було наведено приклади луганських акціонерних товариств закритого типу «Стиль» та «Лутрі». І от з'ясовується: справді, обсяги виробництва зменшено на дві третини, не виготовляється дитячий одяг. Але це відбувається не лише у зв'язку із зміною форми власності, а й з інших об'єктивних причин, пов'язаних із тяжким станом економіки області і держави. Зокрема, відсутністю сировини, низькою купівельною спроможністю населення, через що готова продукція накопичується на складах тощо.

З війни повернулися...

У Києві на одній з баз відпочинку затримані 5 найманців, громадян України, які брали участь у вірмено-азербайджанському конфлікті, повідомили «Інтерфаксові-Україна» у прес-службі СБУ.

Затримані — мешканці Донецької, Черкаської областей та Києва, які повернулися з Азербайджану. Двоє з них мали вогнепальні поранення.

Затримані підтвердили, що брали участь у збройних сутичках як найманці і повідомили дані про комерційні фірми, які займаються вербуванням громадян України для участі у збройних конфліктах на території інших держав.

У листопаді 1993 року Верховна Рада України доповнила Кримінальний кодекс статтею про відповідальність за найманство, участь у збройних конфліктах інших держав, створення незаконних військових формувань.

Продиктовано в номер

Перша стаття — перший бар'єр

20 жовтня у Верховній Раді Автономної Республіки Крим відбулися закриті слухання. На них, як вдалося з'ясувати нашому кореспондентові, обговорювали питання, як бути із постановою ВР Криму від 22 вересня «Про політико-правову ситуацію в Автономній Республіці Крим». Згідно з нею кримський парламент має привести Конституцію і законодавство автономії у відповідність із Конституцією і законами України. Фракція «Республіка» виступила проти нової редакції першої статті Конституції автономії, яку пропоновано сформулювати так: «Республіка Крим — автономна частина України».

Це в Україні банки стоять навколішки

Український акціонерний комерційний банк «Інко», сплативши 16 мільйонів крон боргів естонського комерційного банку «Ревалія», вийшов на міжбанківський ринок цієї країни. За словами заступника голови правління АБ «Інко» Олега Синяговського, це була чи не єдина можливість вийти на добре захищений, але привабливий для будь-яких капіталів міжбанківський ринок. Сплативши мало не весь борг збанкрутілого естонського банку «Ревалія», український банк заснував тим самим дочірнє відділення «Інкобалтбанк», яке одразу одержало повну ліцензію Банку Естонії. Інакше кажучи, українські банкіри мають право на здійснення багатьох фінансових операцій і операцій з коштовним камінням, які й досі заборонені на українському міжбанківському ринку. І звісно, за багато ліберальнішого податкового законодавства.

Наші в Нідерландах

Учора до Нідерландів відбув український підрозділ, який пройшов підготовку в Житомирському навчальному об'єднанні аеромобільних військ. Взвод під командою старшого лейтенанта Івана Косинського візьме участь у польових навчаннях «Дух співробітництва-94», які відбудуться у рамках програми «Партнерство заради миру». Свої підрозділи на навчання посилають ще Канада, Чехія, Естонія, Німеччина, Литва, Нідерланди, Польща, Швеція, Великобританія, США.

Під час навчань відпрацьовуватимуть завдання, що стосуються військових операцій з підтримання миру: спостереження, контролювання, патрулювання, супроводження гуманітарних конвоїв і біженців. Військовики проведуть стрільби з легкої зброї. Серед завдань — набуття досвіду перебування під кулеметно-мінометним вогнем.

Навчання «Дух співробітництва-94» триватимуть до 28 жовтня ц.р. на нідерландському військовому полігоні Велюв де Харскамп, що поблизу міста Струм.

У Комісіях Верховної Ради України

Сьогодні Комісія з питань економічної політики та управління народним господарством розглянула розроблені науковцями математичні моделі прогнозування надходження коштів до державного бюджету відповідно до запропонованих змін діючого податкового законодавства та впливу зміни законодавства з зазначених питань на фінансову та виробничу діяльність підприємств.

Робочі групи працюють над проектами законів про бухгалтерський облік, про внесення змін та доповнень до законодавчих актів у зв'язку з Законом України «Про аудиторську діяльність», про оподаткування прибутку підприємств та оподаткування майна підприємств.

Комісія підтримала і передала на розгляд Верховної Ради внесений Кабінетом Міністрів проект постанови про коефіцієнт індексації номінальної вартості приватизаційних майнових сертифікатів.

Комісія з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства продовжує роботу над проектом Закону про ліки і фармацевтичну діяльність. Це новий для нашого суспільства закон. Проект, підготовлений комісією разом з Міністерством охорони здоров'я, вже пройшов першу апробацію в управліннях охорони здоров'я, виробничих об'єднаннях фармації, в наукових і практичних установах охорони здоров'я і в основному був підтриманий. Проте науковці і практики внесли чимало поправок, доповнень і змін. Максимально використати все цінне і прогресивне в цих пропозиціях — над цим і працює комісія. Передбачається, що даний законопроект буде подано на розгляд сесії Верховної Ради в листопаді цього року.

Цитата тижня

Росія умисне зволікає з процесом розподілу Чорноморського флоту, вважає заступник голови Комісії Верховної Ради України у закордонних справах і зв'язках з СНД Іван Заєць.

В інтерв'ю кореспондентові «Інтерфаксу-Україна» він висловився за якнайшвидше завершення переговорного процесу з проблеми розподілу ЧФ.

«Росія в Чорному морі дбає за свої геополітичні інтереси», — сказав депутат, акцентувавши при цьому, що інтереси України «зовсім інші». За його словами, «екстериторіальний принцип базування Чорноморського флоту, на якому наполягає Росія, загрожує територіальній цілісності України».

Росія має створювати флотську інфраструктуру на своїй території, вважає депутат.

І. Заєць висловився також за «звуження» дислокації Чорноморського флоту. На його думку, українське керівництво має «оголосити Чорноморський флот військом чужої держави та вести переговори про виведення його з нашої території».

Найближчим часом парламентська Комісія у закордонних справах і зв'язках з СНД заслухає інформацію щодо висновків останнього раунду україно-російських переговорів з проблеми ЧФ, що відбувся в Москві минулого тижня.

Григорій ТЕРЕЩЕНКО, Олександр КАЛІНІЧЕНКО (УНІАН)

Доки будуть трасти наші гроші красти?

Інвестиції

Автори цього тексту одразу хотіли б зазначити, що вони не є особливими прихильниками заголовків у стилі «Вікон РОСТА» або провінційної радянської сатири останніх десятиліть. Автори іноді навіть вправляються в іронії, а то й сарказмі. Однак цього разу вони погодилися на, безумовно, непопулярний в середовищі естетів заголовок заради того, щоб максимально загострити проблему і привернути нарешті до неї увагу, як то мовиться, компетентних в цьому органів.

Отже, доки трасти будуть, м'яко кажучи, брати і не повертати наші гроші? Доки в пресі регулярно з'являтимуться репортажі під рубрикою «Траст, який луснув», де, як правило, залишається лише вписати конкретні імена та цифри у стандартну матрицю «такого-то числа і місяця припинила розрахунки з вкладниками фірма така-то. Президент фірми такий-то, головний бухгалтер такий-то зникли в невідомому напрямку, прихопивши з собою стільки-то доларів США та стільки- то німецьких марок». Як відомо, вже 10 довірчих товариств зникли саме в такий спосіб. Доки ж?

Відповідь очевидна: доки трастам це буде дозволено. Хто дозволяє це робити? Держава, яка повинна унеможливити діяльність на фінансовому ринку шахраїв в стилі о'генрівських Джефа Пітерса та Енді Таккера. В усьому цивілізованому світі саме держава виробляє чіткі правила гри для тих, хто працює на фінансовому ринку, і суворо стежить за дотриманням цих правил. Українська ж держава виробила правила, за якими на цьому полі можна, по суті, застосовувати правила гри, прийоми — від футболу до кікбоксингу. Вірніше, якщо бути строгими, самі правила вийшли досить суворими — Декрет Кабінету Міністрів півторарічної давності «Про довірчі товариства» зобов'язав трасти відповідати по зобов'язаннях перед довірителями не лише своїм внеском, а й майном у п'ятикратному розмірі — іншими словами, вклавши в утворену трастову компанію мільйон, засновник повинен мати ще п'ять мільйонів, щоб ними відповідати по зобов'язаннях довірчого товариства, і саме на цю суму (і не карбованцем більше) має право залучити кошти клієнтів. Але при цьому держава забула випустити на поле арбітра — контролювати трасти в роботі з коштами ніхто не був вповноважений. Так, в роботі з грошовими коштами трасти виявилися найнепідконтрольнішим бізнесом з усіх можливих: якщо банки контролюються Національним банком, фірми, які працюють з приватизаційними сертифікатами, — Фондом держмайна, то трастам було дозволено «гуляти самим по собі» і нікому не бути підзвітними: збирай стільки коштів, скільки збереш, обіцяй, що захочеш пообіцяти. Ліцензію ніхто не відбере, бо ніхто її й не видавав, фінансові документи не перевірить — бо невідомо, хто має перевіряти — Нацбанк, Мінфін чи Фонд держмайна.

Тобто не буде перебільшенням сказати: держава створила всі умови для того, щоб підприємливі люди, зібравши з людей довірливих кругленькі суми, зникли в напрямку Монте-Карло чи, на гірший випадок, Канарських островів. Не скористатись цим було б просто смішно. І підприємливі люди скористались — газети запістрявіли рекламою: «... гарантуємо 10 відсотків у ВКВ щомісяця», «... гарантуємо 20», «... гарантуємо 30»... Про карбованці й казати зайве: тут обіцянки дивідендів сягнули 3, а то й 4 тисяч відсотків на рік. Клондайк почав розроблятися з такою інтенсивністю, що непосвячена людина могла б подумати, що в Україні почався небачений економічний бум. Ні про який бум, зрозуміло, не йшлося, а запрацював славнозвісний принцип «піраміди», коли дивіденди наступним вкладникам забезпечуються за рахунок попередніх. Цілком ймовірно, що так би все й тривало ще якийсь час (трасти збирали гроші, довірливі люди несли та вірили в шалені проценти), але після відомих подій з «МММ» у Москві чимало вкладників певною мірою засумнівалися у райдужних перспективах, кинулись «виймати» свої паї, і трасти посипались, як пожухлє листя: «Укрбудтраст», «Фінтраст». Змінювалися лише назви та суми прихопленого керівниками...

Що залишається робити потерпілим? Скажемо відверто: поки що тільки влаштовувати голодування біля високих установ, що багато хто й робить, і «писать письма АО «МММ», аби газети публікували їх на правах реклами. Надії на відшкодування втраченого державою нині залишаються досить примарними — навіть серйозних дискусій з цього приводу непомітно... хоча багато хто вважає, що саме держава має відповідати по зобов'язаннях громадян, котрі змогли скористатися недосконалістю розроблених державою законів.

Але поки що ми відповіли на питання: «Хто винен?» Інше класичне питання, як відомо, формулюється: «Що робити?» В цивілізованих країнах після першого ж скандалу закони було б приведено у відповідність до реалій життя. У нас це доведеться робити після дюжини скандалів, і тим нагальніша необхідність таких кроків. По-перше, слід призначити компетентного суддю, який видавав би ліцензію на роботу з коштами довірителів та контролював діяльність трастів —байдуже, як називатиметься цей орган, комісією, фондом, контрольним комітетом чи якось інакше.

По-друге, законодавчо визначити відповідальність за «заведомо ложную рекламу», за неподання повної та достовірної інформації про свою діяльність потенційним інвесторам і таке інше. Далі, як-то мовиться, справа техніки, тобто контролю.

Парадоксальність ситуації полягає в тому, що сьогодні, однак, за введення жорстких правил гри досить наполегливо виступає не держава, а саме ті, хто, здавалося б, мав чинити цьому активний спротив — довірчі товариства. Парадоксальність ця, проте, має цілком логічне пояснення: паніка, посіяна крахом «МММ», укрбудтрастів та фінтрастів, нависла дамокловим мечем над діяльністю тих, хто залишився. Як відомо, одночасно звертання навіть 20 відсотків вкладників за поверненням своїх вкладів достатньо для того, щоб поставити фірму на грань банкротства. Сьогодні багато трастів завдяки паніці постали перед такою загрозою. Так, одне з відомих столичних довірчих товариств, за деякими даними, аби вистояти, було змушене взяти в столичному банку кредит під дуже немалі проценти, і лише так вдалось погасити паніку. Інша трастова компанія, що вкладає кошти в нерухомість, не змогла викупити квартиру, про яку було досягнуто остаточної домовленості — казна порожня. За словами генерального директора компанії «Кий-траст» Дмитра Сморжа, фірма змушена тримати на рахунках 800 (!) тисяч доларів США, для того щоб розрахуватися з можливими претензіями. Зрозуміло, ходити під таким мечем нікому не посміхається. Тому сьогодні ці компанії згодні піти на введення куди жорсткіших правил гри, зокрема довести свої статутні фонди до належного обсягу і віддати себе під контроль держави.

Добре це чи погано? З одного боку, не просто добре, а прекрасно — хіба не цього ж вимагають автори? З іншого, є тут один цікавий нюанс, який не зайве взяти до уваги. Діючи поза правовим полем, чимало сьогоднішніх «королів ринку» зібрали шалені суми з вкладників, нічим, по суті, не відповідаючи за них. Приміром, одна широко рекламована фірма, з числа тих, що легко оплачують всім жителям столиці метрополітен в урочисті для фірми дні, примудрилась за найскромнішими підрахунками зібрати кошти в 60(!) разів більші, аніж мала право зібрати за діючим законодавством. Довівши статутний капітал до належних розмірів та віддавши себе під контроль держави, королі «дикого ринку», таким чином, увійдуть до цивілізованого товариства. Іншими словами, «бутлегери» стануть «добропорядними громадянами», але при цьому надового відсікаються конкуренти — іншим громадянам, діючи вже виключно у правовому полі, таких капіталів ніколи не сколотити і до товариства не потрапити.

Як бути в цій ситуації? Автори запропонованих нотаток не беруться давати вичерпних порад, але найоптимальнішим видається їм шлях, за якого сумнівним сьогодні з точки зору закону компаніям та фірмам буде дано шанс увійти до «добропристойного товариства», але розплатившись по всіх (!) векселях. Тобто не забороняти, не припиняти діяльність фірм взагалі (багато хто лише про це й мріє, оскільки здобуде можливість в стилі пана Мавроді все «списати» на державу), а припинити її лише на «вхід», залишивши відкритим «вихід». Тобто повертайте кошти тим, хто має бажання їх забрати, та сплачуйте обіцяні дивіденди, нові ж вклади приймати не маєте права — доки не буде витримано всіх вимог щодо статутного та інших фондів. Вистоїте в цей період, не закриєтесь — що ж, недавні гріхи можна буде списати. Ні — перепрошуйте, — вам бути на цьому ринку заборонено.

З вересневих скандалів з трастами винести уроки має, разом з тим, не лише держава. Населення, або, інакше кажучи, дрібний інвестор, теж повинно дечому навчитись. А саме: слід потроху, не сподіваючись ні на кого, освоювати ази економічної грамоти. Хоча б на тому рівні, що ні 3 тисячі, ні навіть 2 тисячі відсотків дивідендів впасти просто з неба не можуть. Не дає сьогодні ніякий бізнес в Україні, на жаль, такого прибутку. Втім, за твердженням деяких експертів, деякий бізнес може дати 200—300 відсотків, навіть за відсутності інфляції — наркотики та торгівля зброєю. І якщо певна фірма все ж пообіцяє відсотки, в кілька разів вищі за темпи інфляції і «плюшового ведмедика», на додачу навідайтесь до її керівника і хоча б задля цікавості запитайте, пильно дивлячись йому в вічі: «Наркотики? Зброя?» Запевняємо, у відповідь почуєте обурене: «За кого ви нас маєте?» І тоді, в свою чергу, запитайте: «А за кого, обіцяючи 2 тисячі відсотків прибутку, ви маєте нас?».

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

У безробіття — жіноче обличчя

До Київського міського центру профорієнтації щомісяця звертаються 5—6 тисяч чоловік. Безробіття в Києві має передусім жіноче обличчя. Найчастіше — це жінка за сорок років з вищою технічною освітою: інженер-електрик, інженер-механік, інженер з техніки безпеки, наукової організації праці тощо. Найбільший попит у столиці на будівельників — професію, що не є привабливою для киян. В дефіциті й працівники служби сервісу — колишня галузь гарного настрою потребує шевців, кравців, кушнірів, будь-яких ремонтників. У США в аналогічній галузі працює 40 відсотків американців, у нас свого часу — лише 7.4.

Це явище не тимчасове, вважають у центрі профорієнтації: вища школа на 85 відсотків зорієнтована на виробництво, яке нині скорочується. Практично ніхто не рахує, скільки інженерів і якого профілю буде потрібно у найближчі 3—5 років. Тож уже нині можна прогнозувати, що на студентів-технарів чекають важкі часи.

Юрій ДОЦЕНКО, «Голос України»

Їдуть вахтовики-хохлоарбайтери за рубіж

Проблема № ...

Донецькі шахтарі масово від'їжджають на заробітки в Росію, здебільшого — у сусідню Ростовську область. Полишають рідні вугільні підприємства, де пропрацювали не один десяток літ. Цілими ланками, бригадами, а то й змінами. Їдуть не якісь там, як-то кажуть, перекотиполе, а професіонали, висококваліфіковані спеціалісти. З цієї причини на шахтах Донеччини припиняють своє існування цілі дільниці. Так, на шахті імені Горького сьогодні працює лише половина дільниць.

«Остогидло за три-чотири «лимона» на місяць щоденно вугільну пилюку ковтати. Та й ті гроші отримуємо нерегулярно. Спробуй — прогодуй, взуй, одягни рідню за таку плату», — говорять гірники.

Зрозуміти земляків-шахтарів, що правдами й неправдами виїжджають «на вахту» в сусідню країну, можна. У нас сьогодні за російський рубль дають 25—30 карбованців. А на шахтах Ростовської області гірники-шахтовики отримують по 250—300 тисяч рублів на місяць. Це багато менше, ніж їхні російські колеги, але ж це — 7—8 мільйонів наших карбованців. А такою зарплатою на донецьких шахтах похвалитися не можна.

Інша справа, що за ці гроші працювати треба до сьомого поту, не розгинаючись, у складних гірничо-геологічних умовах, без вихідних і свят. І ще: між двома країнами немає угоди, де було б розписано, що таке трудова міграція. А це загрожує «хохлоарбайтерам» — так називають наших заробітчан у Росії — чималими неприємностями, великими соціальними витратами. На них, звісно, не поширюються місцеві закони та пільги. І не доведи Господи якогось нещастя: нічого тобі не допоможе, хіба що свої брати-шахтарі із солідарності скинуться. Додайте сюди ще прогалину у трудовому стажі, адже ти — іноземець.

Зате задоволені керівники ростовських шахт. Ще б пак: чужинці права не качають. Їм би своє отримати. До того ж їх присутність — острашка місцевим гірникам: будуть «виступати» — їхні місця швиденько займуть «хохлоарбайтери», які ладні працювати, не покладаючи рук, за платню вдвічі—утричі меншу. При цьому не будуть вимагати ні квартири, ні путівки, ні місця в дитсадку. До речі, така політика керівництва вже призвела до погіршення стосунків між гірниками: на ряді ростовських шахт пройшли страйки з вимогою вислати за межі області вахтовиків з українського Донбасу. Але останні все одно продовжують прибувати на місцеві шахти, бо гроші, як відомо, не пахнуть, а їхні коли й пахнуть, то лише шахтарським потом...

Ось така вимальовується проблема. А ще два роки тому її в суверенній Україні не існувало...

Донецьк.

Борис СИДОРЕНКО, «Голос України»

УСЯ ПРОЛЕТАРСЬКА ПРАВДА

про браконьєрство, освячене рибінспекцією

Сонце схилилося до заходу, вітерець стишився, і я вже збирався змотувати вудки. Протока Дніпра, на якій я рибалив у човнику, була безлюдна, тільки на лівому березі, під самими дачами, ще копошилися на вимостках вудкарі.

Та от мою увагу привернув великий дерев'яний човен з двома рибалками. Один з них давав човнові веслами малий хід, тим часом другий стояв на кормі і раз за разом «кланявся», кидаючи за корму сіть. Почали вони кидати ще від коси, перейшли через усю глибоченну протоку і поставили кінцевий буй аж десь під дачами, вкинувши за корму не менше трьохсот метрів сітки.

«Браконьєри», — подумалося.

Мимохіть озирнувся й побачив за своєю спиною неймовірне: за сотню метрів від мене з такого ж дерев'яного човна протоку перетинали довжелезною сіттю ще двоє.

«Остаточно знахабніли. Рибінспекції на них немає!..»

Тим часом між берегом та одним з човнів зав'язався енергійний діалог. Берег ставив ультиматум: якщо зараз же браконьєри не заберуться разом із сітками геть з протоки, яка належить до «блакитної зони» Києва, то вночі їхні сітки будуть порубані. Люди на човні захищалися: ми не браконьєри, ми ланка з риболовецького колгоспу «Пролетарська правда». Нас, роботяг, послали сюди, ми й працюємо... Он стоїть сейнер, на ньому іхтіологи з рибінспекторами, от з ними й розмовляйте.

І справді, біля коси стояв якийсь незрозумілий катер. Заходило на ніч, проте в ілюмінаторах не світилося, і взагалі посудина мала нежилий вигляд, тому ніхто до неї не наважився поїхати, аби з'ясувати, що то за новітня окупація звалилася на дачне селище «Проців-ІІ» та на «блакитну зону».

До мене підплив один з човнів сіткарів, і я запитав, до котрої години їхній сейнер стоятиме на якорі. «Десь о сьомій ранку вирушимо. Риба — продукт делікатний,особливо влітку, — розсудливо сказав старший за віком, — поки привеземо, поки здамо, поки дійде вона, сердешна, до покупця...»

Рано-вранці я був коло сейнера. Стара посудина з облупленими бортами і номером ЯК-0543 засвідчувала, що в рибоколгоспі зле з фінансами. Я постукав веслом по залатаній металевій обшивці — усе навкруг загриміло, однак ніхто не озвався. Довелося чекати, коли під'їдуть господарі.

Та от до мого човника наближається стрімка моторка. Знайомимось. Один з пасажирів, той, що з чорною інтелігентною борідкою, — старший іхтіолог і водночас дільничний рибінспектор Олег Топоровський, а його колега — начальник інспекції Валентин Стояненко. Обидва вони — працівники Київської обласної держрибінспекції, яка входить складовою частиною до Дніпрорибводу. Ці службові особи мають на руках дозвіл № 75 на право вилову риби в Канівському водосховищі «для науково-дослідних цілей,.. контрольного лову» «на повний біологічний аналіз у кількості не більше 10 екземплярів на кожну розмірну групу». Дозвіл підписав ще 16 березня ц.р. начальник басейнового управління Роман Поєдинок.

На основі цього дозволу Стояненко видає свої розпорядження. Як, скажімо, й ось цей наказ-завдання № 3, яким доручено Топоровському (вказано дату) засобами рибоколгоспу «Пролетарська правда» Обухівського району... провести контрольний вилов риби в районі «блакитної зони» Києва (райони Вишеньок, Процева — Кийлова)... Отже, з документами наче все гаразд.

Рибінспектори подалися ловити браконьєрів (тобто, уточнимо, людей із сітками й без дозволу ними користуватися, бо тих, що із сітками і з дозволом, вони браконьєрами не називають), а я зостався біля латаного сейнера чекати подальшого розвитку подій і розмірковувати над тим, що ж, власне, відбувається.

Що ж таке «блакитна зона» Києва? Це ділянка Дніпра поблизу столиці, яку віддано в користування відпочиваючим киянам з вудками та без них. Це — з точки зору відпочиваючого киянина — зона, до якої промисловикам дорогу заказано. От хіба що для того, щоби виловити десяток-другий хвостів для іхтіологів, аби вони могли переконатися, що ніякої епідемії в цих мешканців ріки не спостерігається... Проте цього разу промисловики виловлюють рибу аж ніяк не для біологічного аналізу, а на продаж. А це, як на моє розуміння, порушення, яке, виходить, благословляє сама рибінспекція...

Мабуть, немає нічого поганого в тому, що Київська обласна рибінспекція тісно контактує з рибоколгоспом. Погано лише те, що контакти ці відбуваються за рахунок інтересів киян, звичайних рибалок-аматорів, які, між іншим, будучи членами Товариства мисливців та рибалок, справно платять внески. Це вони роблять, зрозуміло, не за гарні очі керівників товариства, а за те, щоб ті оберігали їхні інтереси, не дозволяли нікому проціджувати свої плеса через вічка кілометрових рибальських сіток. (Як потім я переконався із розмови з в.о. голови Київської міської ради Товариства мисливців та рибалок України Миколою Стельмашенком, рибалки-аматори надто багато хочуть від свого керівництва. Міська рада товариства гадки не має ставати на захист інтересів своїх членів).

Виходить, що не тільки обласній рибінспекції, а й Товариству мисливців та рибалок байдуже до інтересів звичайних аматорів з вудками. Але до цього не має бути байдуже тому, що за клопотами при розв'язанні проблем відпочинку киян на воді може виявитися багато тисяч голосів вдячних виборців...

Доки я про все це розмірковував, повернулися «на базу» обидва човни, бачені звечора. Ланковий Віктор Загородній, котрий учора під'їздив до мене, підважив віко рундука. Там лежало кілограмів з вісімдесят лящів та сомів і одна величенька білизна. Другий човен узяв два десятки кілограмів щук та підлящів. І це на 900 метрів сіток!

— Це сльози, а не здобич, — оцінив результат своєї роботи ланковий. — Пальне не окупиться, а ще ж треба людям за роботу заплатити, та й сітки, трапляється, крадуть.

— Так, може, немає більше сенсу їхати до «блакитної зони»?

— Я точно вже не приїду. Але ж інші ланки можуть навідатися.

Сейнер припнув до себе човни і рушив на Трипілля.

А ми міркуймо далі. Для рибоколгоспу центнер риби, зловленої віддалік, — непотрібна витрата часу, пального, зусиль. А для півсотні київських сімей, що здебільшого забули смак м'яса, покласти на обідній стіл власноручно зловлену засмажену рибину — це правдиве щастя бодай на кілька годин. Тому якби наші шановані рибінспектори в цей нелегкий для мешканців міст України час не дуже захоплювалися видаванням дозволів на проціджування води через вічка сіток поблизу великих міст, що стоять на річках, а більше віддавалися боротьбі з тими, хто недозволеними снастями гребе до себе все, що належить багатьом, то їхню діяльність можна було б розцінити як вельми корисну.

На воді, коли не клює, добре міркується. У думках доточив я цей свіжий випадок на Дніпрі до кількох аналогічних на суходолі і дійшов висновку: сьогодення нашого суспільства характерне тим, що робітники не працюють, як слід, торгівля не торгує, як їй належить, а контролери тільки вдають, наче щось там контролюють. Ось у цьому сьогодні, мабуть, і полягає гірка «пролетарська правда».

Микола КОСИЙ, «Голос України»

Вокзал сльозам не вірить...

А коли конче треба негайно їхати, — плати спекулянту втридорога за квиток — і жодних проблем! Були б тільки гроші. Але де їх узяти пенсіонерові чи безробітному?

Виїхати з рідного міста, села, а тим паче, терміново — у нас завжди було непросто. Проте тепер поїздка в гостину до близьких родичів у недалеке зарубіжжя чи на відпочинок навіть у межах України стала нечуваною розкішшю. А, не доведи Боже, з ким-небудь із вашої рідні в далекій стороні станеться біда — незапланована поїздка взагалі може стати розоренням для вашого бюджету, якщо не фінансовою катастрофою для сім'ї.

Вигідне географічне розташування, розвинена промисловість, а в минулому й активна торгівля послужила тому, що через Харків пролягли важливі залізничні сполучення, повітряні траси, а від його кільцевої дороги беруть напрямок численні автомагістралі. Проте якщо раніше тільки до столичного Києва з Харківського аеропорту відлітало щонайменше з десяток лайнерів, то тепер повітряні ворота колишнього аеропорту союзного значення наглухо зачинені.

Приземляються чи злітають звідси лише літаки з президентами або вже досить «крутими» бізнесменами на борту. Не те що раніше, за одну двадцяту середньої зарплати за годину льоту — і ви вже на берегах Славутича. Та облишимо авіатранспорт у спокої, — про таку «розкіш» нинішні харків'яни, здається, вже й не мріють. Спробуймо виїхати далеко не романтичним поїздом.

Втім, сподіватися на дизельну чи електричну тягу сьогодні теж доволі ризиковано. У багатьох ще на пам'яті недавнє від'єднання однієї з ділянок Південної залізниці — Харківського вокзалу на кілька годин від електромережі. За несплату боргів. У результаті цієї «науки» кілька поїздів мало не зійшло з колії, а міліціонерам вдалося приборкати розгніваний натовп у переповненому вокзалі.

Проте це, так би мовити, ситуація екстремальна, хоча вона дедалі більше нагадує вже норму. А що ж у повсякденному житті?

Літні відпустки позаду, і, здавалося б, у залізничних та автобусних касах має бути менше проблем з квитками. Покрутившись півдня біля одних і других, я зрозумів, що ні пора року, ні погодні умови ніяк не впливають на їхній режим роботи.

За останній рік-два на Південному вокзалі помінявся вже не один начальник, питанням «лівих» залізничних квитків навіть займалося місцеве Управління СБУ, однак як продавали їх з-під поли втридорога, так і продають. І це тоді, що за дорогу, приміром, до Ужгорода треба викласти лише за тарифом середню на сьогодні зарплату, а на поїздку десь до Уралу — щонайменше мільйонів з п'ять.

Залізничні начальники парирують: у поїздах повно народу... Так, навіть більше, ніж «повно», бо загальна анархія не обійшла й залізницю теж, і в окремих вагонах «зайців» не менше, ніж законних пасажирів. Але їдуть, в основному, ділові люди й ті, хто називає себе «діловими». А для простого смертного провідати хвору матір чи попрощатися з померлим батьком стало вже не по кишені. Страшні слова, але насправді є ще більш страшніше.

Буваю часто на вокзалі і нерідко доводиться спостерігати, як серед різношерсної публіки «бомжів» незручно і з огидою вмощуються на східці й протягують руки цілком пристойні люди, які все своє життя віддали «великій Батьківщині», а тепер навіть позбавлені одного з найбільш притаманних людині почуттів — попрощатися з близькою людиною, що назавжди залишає цей такий прекрасний і такий жорстокий світ...

І ще про одне. Збираючи матеріал для цієї кореспонденції, я за редакційним завданням провів невеличкий експеримент: на моє прохання до віконця каси підійшов сивочолий пенсіонер і попросив квиток на Москву, бо в нього велике горе і навіть є відповідна телеграма. В касі на телеграму не звернули уваги, «відфутболили» до чергового по вокзалу. Чергова — червонощока молодиця — лише спромоглася на коротке: на сьогодні місць немає. Мій новий знайомий спробував було з'ясувати, коли найближчий на Москву поїзд, але з ним уже ніхто не бажав розмовляти.

З-під поли на найближчий поїзд продавали купейний квиток за 900 тисяч купонів. І не запитували про телеграму...

Харків.

Михайло ВАСИЛАШКО, «Голос України»

У ГЕНЕРАЛА СБУ СТРІЛЯВ ЗОМБІ?..

Версія

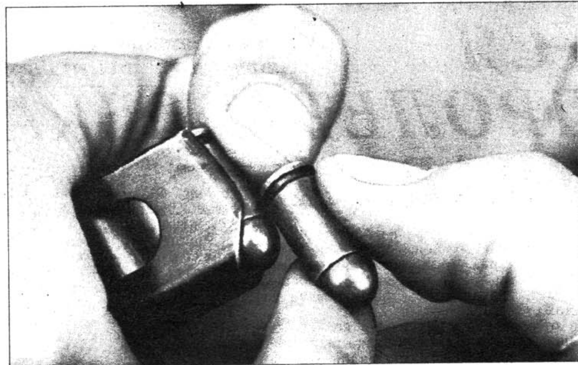

27 липня приблизно о 12.30 в кабінеті начальника Львівського обласного управління СБУ громовицею пролунало три постріли. У результаті генерал-лейтенант Горбатюк і його заступник підполковник Шершун дістали тяжкі поранення. Автор пострілів — підполковник з відділу боротьби з організованою злочинністю цього ж управління Ратнюк третьою кулею позбавив себе можливості пояснити мету замаху. Ось і вся інформація, подана в пресі.

Скажемо одразу, цей випадок не має аналогів в історії спецслужб світу післявоєнного періоду. І саме тому він зумовив особливу зацікавленість, змушував хоч підступитися до з'ясування мотивації вчинку. До власного пошуку підштовхнула й конструкція речення з офіційного повідомлення: «зайшов у кабінет і вистрелив». На практиці так не буває. Перед пострілом автор має висловити жертві свій присуд й аргументувати смертний вирок. Що перед пострілами сказав підполковник Ратнюк? Це був крик душі патріота, виклик корумпованому часові чи особисті рахунки? Сподіваюся, це теж було серед перших питань оперативно-слідчої групи Львівської військової прокуратури.

Але спершу з'ясуймо, хто такий сам Віктор Ратнюк? Чекіст, ретельний і добросовісний офіцер, знав службову субординацію і добросовісно зберігав відомчі таємниці. Не так давно затримав особливо небезпечного злочинця, після чого йому було надано звання підполковника. Єдине, що його непокоїло — розвал КДБ і проблеми СБУ у сьогоднішніх умовах. З друзями був чесний і порядний. У спілкуванні — стриманий, врівноважений. Завжди осуджував нерозважливі дії.

Хто ж такий Горбатюк? Василь Степанович — з простої селянської родини, вихованець хмельницького комсомолу. За брежнєвських часів в КДБ «контролював» діяльність творчої інтелігенції. Та завдяки особистій порядності нікого не запроторив за грати, хоч «кандидатів» було достатньо.

Жив, як у гумористичному прокльоні, на саму зарплату. Як і досі.

Отже, перед нами постало два цілком позитивні чекісти, яких важко запідозрити в корумпованих зв'язках. Але в цій історії, як пригадуєте, була ще одна особа — заступник начальника управління і водночас начальник відділу боротьби з організованою злочинністю підполковник Шершун. Саме довкола його особи й розгорнулася одна з версій замаху.

У різних колах вона вимальовується по-різному. Та суть зводиться ось до чого. Ратнюк розробляв досить важливу операцію, про яку знали тільки він і Шершун. І ось стався відплив інформації, що, зрозуміло, обурило офіцера.

А ось як змальовує ситуацію генерал-лейтенант В.Горбатюк:

— Перед обідом до кабінету зайшов Ратнюк, попросився на прийом. Я пояснив йому, що сьогодні неприйомний день, але пообіцяв вислухати. Тоді Ратнюк почав збуджено розповідати, що за ним організовано стеження. Я намагався переконати його, мовляв, нісенітниця. Та коли побачив, що він надто розпалився, запропонував написати рапорт й пообіцяв все ретельно вивчити. Ратнюк відмовився писати рапорт і зажадав зустрітися з Шершуном. На цей час Анатолій Володимирович пив чай у сусідній кімнаті відпочинку, але я сказав, що Шершуна тут нема. Не хотілося, щоб два офіцери лаялися, проводили «розборки» у моїй присутності. Незважаючи на мої заперечення, Ратнюк попрямував до дверей, за якими був Шершун. Я заступив дорогу. Пролунав постріл, я впав. Потім він переступив через мене, зайшов до кімнати й вистрелив у Шершуна, який хотів вийти з кімнати. Потім застрелив себе. Але того вже не пам'ятаю...

Більше ні про що Горбатюк не захотів говорити, зіславшись на те, що ведеться слідство. Справді, за фактом замаху порушено кримінальну справу. Слідство, певно, зробить висновки. Але давайте дозволимо й собі поміркувати над цією трагічною ситуацією.

Якщо брати версію «просочування інформації» зі стін СБУ до зацікавлених структур, то відповідь генерала навіть деякою мірою підштовхує шукати інші ланки цього ж ланцюжка. Адже цілком ймовірно, що генерал міг всього не сказати. Ратнюка не повернути, то навіщо й Шершуну нівечити життя? Та попри, нібито очевидні, речі цю версію далі не розглядають. З'ясувалося, що на час замаху в Ратнюка не було в провадженні навіть агентурних даних такої важливості, щоб за них розплачуватися життям виваженій і поміркованій людині.

Цей факт перекреслює і другу версію, висунуту рідними. Вона полягала в тому, що Горбатюк і Шершун убили Віктора Михайловича за те, що він розкрив зв'язок керівників обласного управління СБУ з мафією. До цієї позиції схиляється і якась частина львівських обивателів.

Однак тут чи не найменше ймовірності. По-перше, Ратнюк був не дилетантом, а фахівцем високого гатунку. І навіть якби він отримав таку інформацію, то не побіг би на другий поверх плювати нею в обличчя начальству. На такі випадки є надійні канали, якими інформація потрапила б до рук тих, хто міг належно відреагувати.

По-друге, після вбивства Ратнюка потрібно було б за частку секунди зімітувати замах. Та так ретельно, щоб куля не виплюснула власний мозок на підлогу. У даному разі міліметрові відхилення від смерті неможливо зімітувати, навіть якби в порядку тренування під пістолет поставити тисячі манекенів.

По-третє. Незаперечний факт, що Ратнюк прийшов «на прийом» з власним пістолетом, з якого й було зроблено всі три постріли. І, навпаки, Горбатюк ніколи ні в кабінеті, ні при собі не тримав зброї. І за своє життя навіть півня чи зайця не забив.

Що ж тоді сталося? Є ще одна версія, яка не під силу слідству військової прокуратури через специфіку СБУ, але яка не має рішучих спростувань. А отже, ймовірна.

Пригадайте, скільки галасу було в закордонній пресі, та і в нас проривалося, у період розвалу СРСР і КДБ про те, що Радянський Союз працює над психотропною зброєю. Не раз уже з'являлися публікації на цю тему і в нашій суверенній Україні. Причому авторитетні вчені стверджували, що робота над створенням «зомбі»-людини, закодованої на певне завдання, триває. Не відкидають цієї версії і представники чекістського фронту.

А чому б і справді не припустити на хвильку, що таємна лабораторія КДБ знайшла ключ до психіки людини. Адже екстрасенси кодують на певні функції. То чому це не може стати підвладне й науковцям? Отже, коли Ратнюк був на весні на навчанні в Києві, його могли прилучити до реалізації цієї програми. І тут могло бути два напрями. По-перше, чи зможе офіцер СБУ до кінця виконати завдання, аж до самознищення, а на підготовчому етапі нічим себе не видати? По-друге, комусь конче кортіло скомпрометувати генерала в період перетасування владних карт. Пряме вбивство Горбатюка не планувалося — це було б дуже очевидно. А от влаштувати в його кабінеті кровопролиття і тоді, маючи привід, кинутися вигрібати сміття для колегії відомства й наступного принизливого звільнення — саме в раз. І Ратнюку було закодовано саме таку програму. Адже якби це були суто виробничі «розбори», то Вікторові Михайловичу не потрібно було вистежувати свого керівника, поки він піде до генерала. «Розплатитися» із своїм шефом Ратнюк міг будь-коли і за сприятливіших умов. Не варто відкидати й таку обставину. Акцію було вчинено в час повного місяця, коли найрезультативніше проявляється код. З другого боку, як стверджують відомі екстрасенси, людина-зомбі жодними діями не видає себе аж до часу, поки не вмикається кодове завдання. А отже, цілком ймовірна версія, що Ратнюка закодували.

Але в такому разі постає інше питання: якщо «центр» був невдоволений Горбатюком, то на це мали бути вагомі причини. Які? Це слід перевірити.

Як би там не було, а Василь Степанович Горбатюк, успішно працюючий інтелігентний генерал, пише рапорт про увільнення зі служби. Що й вимагалося?

Розуміючи всю суперечливість і навіть абсурдність своєї версії, тим не менше її висуваю. А раптом вона хоч чимось допоможе встановити істину...

Львів.

Олександр НАУМОВ

ВУЛИЧНІ ЗАРОБІТКИ

На вулицях працюють підлітки. Миють автомобілі, грають на гітарах, співають. Це — яскрава ознака економічних негараздів. Вони заробляють гроші, такі необхідні їхнім сім'ям, де батьки ледве-ледве зводять кінці з кінцями. Де вже тут про навчання, про науку думати...

Андрій, 16 років: «Машини мию вже три роки. Щоб працювати на площі, довелося купувати місце в старших хлопців. Потім в кінці кожного "робочого дня" ділився виручкою. Спочатку забирали половину, а коли став старшим та познайомився з місцевими «авторитетами» — щоденні виплати почали меншати.

Мати не проти того, щоб я мив машини. Адже в дім приношу в 4—5 разів більше грошей, ніж вона заробляє».

Сергій, 13 років: «Всі зароблені гроші віддаю батькам. Потім вони мені й братам купують одяг, інші речі.

Образливо було, коли приходили старші й забирали всі гроші. Правда, потім з'явилися хлопці, які за плату стали нас охороняти. Так що більша частина грошей до кінця дня залишається».

Володимир, 17 років: «У підземному переході співав з друзями все літо. Навчився орієнтуватися в публіці: що кому треба співати. За літо заробив собі на кросівки, джинсовий костюм, інші речі. Ще й матері допоміг.

Щоб не залишитися без грошей, доводиться мати спільника, який не співає, а тримає зароблені гроші, стоїть в стороні».

Що буде з цими підлітками далі — хтозна... Пропадає бажання вчитися, з'являються знайомі в кримінальному світі. Яким шляхом підуть вони?..

Фото автора та Івана ТИТАРЕНКА.

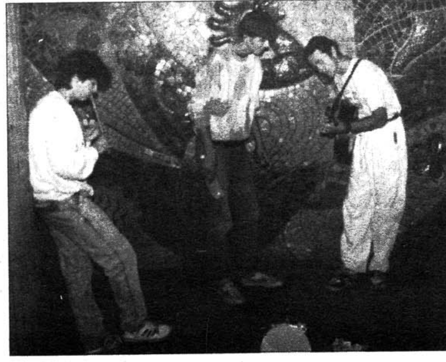

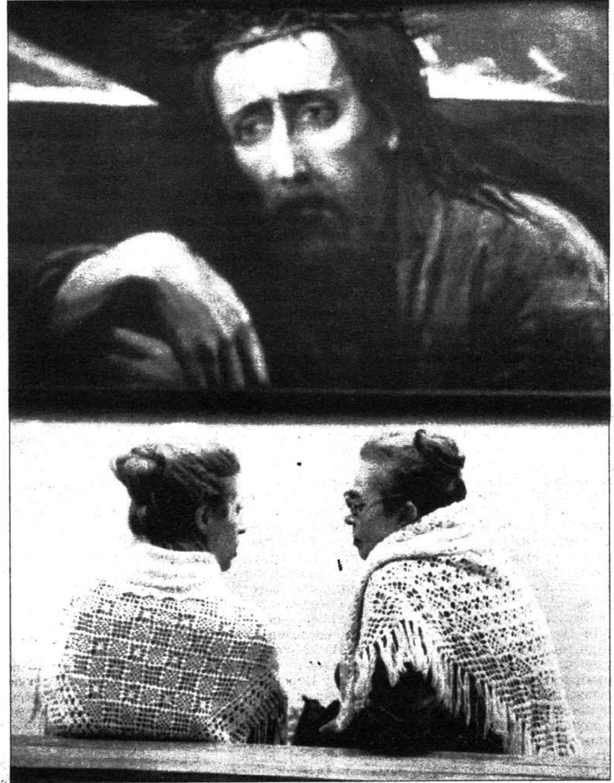

Підожди, не буди...

Щоб відкрити якусь Істину, треба зібратися принаймні вдвох: щоб мати свідка вашого відкриття і — щоб не було самотньо й страшно, якщо нововідкрита вами Істина матиме надто дику «морду лиця». Тому-то розумні люди з цим не жартують — поки ваша Істина дрімає, вкрившись з головою, вам краще просто посидіти-погомоніти. То лиш діти здатні по сто разів на день допитуватися Істини — слава Богу, що вони не завжди здатні її до кінця збагнути й оцінити. А дорослі ... дорослі добре пам'ятають ленінську фразу про те, як декабристи розбудили Герцена, той — ще когось, і пішло-поїхало, а декабристи потім довго чухали потилицю: може, не варто було будити?

Фото Валерія ІНЮТИНА, В'ячеслава ПУШКАРЬОВА.

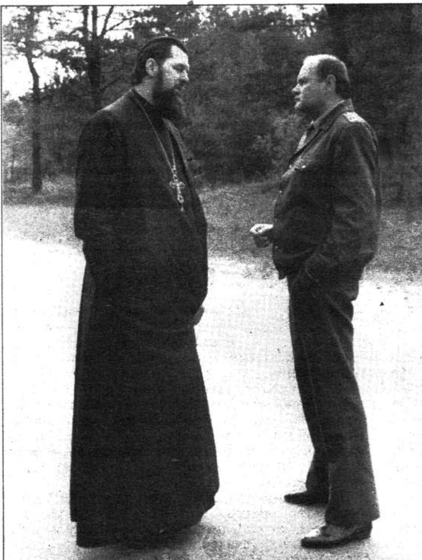

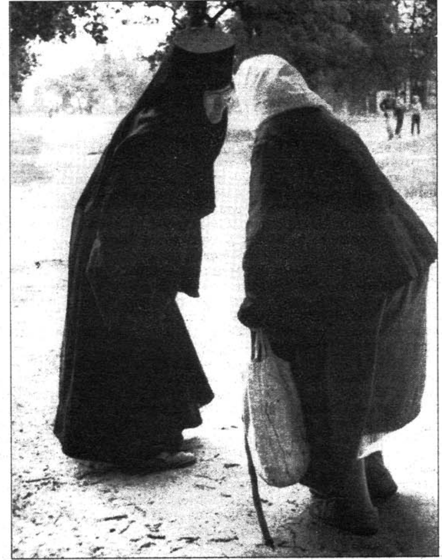

Володимир САВЦОВ, «Голос України»

Чи страшний для потопельника дощ?

Думка оглядача

Арабське прислів'я твердить, що потопельникові дощ не страшний. Воно явно відоме С. Хусейну, оскільки діє він саме за такою логікою.

Що мав на увазі багдадський диктатор, перекидаючи війська до кордону з Кувейтом? На це запитання сьогодні не відповість ніхто, а сам С. Хусейн награно наївно розводить руками: мовляв, незрозуміло, чому це у світі здійнялася паніка — адже йшлося «лише про маневри».

Найпікантніше у цій ситуації те, що С. Хусейн розпалив вогнище напруженості буквально напередодні засідання Ради Безпеки ООН, на якому планувався розгляд питання щодо антиіракських санкцій. Нагадаємо, що після вторгнення військ С. Хусейна до Кувейту в 1990 році і багатонаціональної операції у відповідь (відомої під кодовою назвою «Буря в пустелі» — 1991 рік) міжнародне співтовариство — відповідними рішеннями ООН — наклало на Ірак штрафні санкції, чи не найголовнішою з яких було ембарго на його нафту у світовому масштабі. Враховуючи, що «чорне золото» — головна галузь іракської економіки, удар по режимові С. Хусейна завдано було дуже відчутний. Втім, від голоду, нестачі ліків, безробіття змушений страждати весь іракський народ.

Офіційний Багдад твердить, що виконав практично усі вимоги Ради Безпеки ООН. Днями було оголошено, що він начебто готовий визнати Кувейт у нових кордонах, а раніше авторитетна комісія ООН заявила, що багдадський режим пішов-таки на демонтаж своєї зброї масового знищення. Отже, за цих умов навіщо було С. Хусейнові провокувати напруженість? У владних колах усього світу і серед аналітиків сьогодні «гуляють» дві версії, які стовідсотково суперечать одна одній.

ВЕРСІЯ ПЕРША: С. Хусейн нічого хорошого від засідання Ради Безпеки ООН не чекав, тому вирішив цю організацію «підштовхнути» до зняття санкцій. На користь такої версії висувається купа аргументів. Сам Багдад заявляє, що за умов дії антиіракських санкцій ніяка безпека у Перській затоці взагалі неможлива: адже одна із заінтересованих сторін потерпає від дискримінації. Деякі ж постійні члени Ради Безпеки, зокрема Сполучені Штати та Великобританія, побоюються «антиімперіалізму» С. Хусейна, тому послабувати йому давати не збираються. Це, зокрема (з точки зору Багдада), виявляється у тому, що він, постійно йдучи назустріч ООН, досі нічого у відповідь не одержав: режим санкцій практично залишився без змін.

До того ж, не справдилися надії С. Хусейна вийти з політичної ізоляції за допомогою нової вашингтонської адміністрації. Нагадаємо, що головну роль у «Бурі в пустелі» відіграв «республіканський» Білий дім, нині при владі стоять Б. Клінтон і демократична партія, які завжди стратегічно протиставляли себе партії Дж. Буша. На ділі ж Б. Клінтон відреагував на військові маневри іракської армії тим, що негайно направив до району Перської затоки майже сорок тисяч солдатів, армади ВМС та ВПС. Більше того, твердить офіційний Багдад, Сполучені Штати намагаються знищити баасистський режим Іраку взагалі (що є втручанням у його внутрішні справи), ізолювати цю країну (разом з Іраном) як «розсадник» ісламського фундаменталізму з притаманною йому практикою міжнародного тероризму.

ВЕРСІЯ ДРУГА: офіційний Багдад був переконаний у тому, що Рада Безпеки відмінить антиіракські санкції, тому вирішив продемонструвати свою значну роль у регіоні — як перед усім світом, так і перед тими арабськими країнами—видобувниками нафти, які вже встигли поділити між собою іракську квоту в міжнародній торгівлі «чорним золотом» і розлучатися з дивідендами явно не поспішатимуть.

Згідно з цією версією, С. Хусейн переконаний у тому, що сам Захід не дасть його режимові впасти. Опозиція в Іраку — слабка, неорганізована і залякана. Північ країни палає у вогні курдської війни, південь — у боях влади з шиїтським населенням. Якщо С. Хусейн і його команда відійдуть від державного керма, то Ірак просто розвалиться. А цього той же Захід, враховуючи небезпеку посилення Ірану (якому протистоїть Ірак), не дозволить.

Єдине, в чому сьогодні сходяться аналітики: офіційному Багдадові вдалося розколоти Раду Безпеки на тих, хто вважає, що йому вірити не можна ні за яких обставин, і тих, хто воліє простягнути руку співробітництва (після виконання усіх вимог ООН). Зокрема, до Багдада поспішив А. Козирєв — отже, офіційна Москва прагне переговорів і — у перспективі — нового витка в російсько-іракських відносинах. Звичайно, така політика не викличе оплесків у столицях деяких західних (та й арабських) країн, проте має прагматичний характер.

А що — ми? Високопоставлений дипломат з українського МЗС висловив таку позицію: міжнародне співтовариство могло б піти на певне послаблення санкцій проти Іраку, зважаючи на те, що він виконав більшість рішень ООН, зокрема — у галузі роззброєння, і беручи до уваги чисто гуманітарний аспект проблеми: злидні іракського народу.

Дозволю собі висловити і власну думку. Україні варто було б певною мірою підтримати позицію Росії щодо поступового зняття нафтового ембарго. Адже, крім усього іншого, почавши експортувати нафту, Ірак зможе виборсатися з боргів, зокрема — колишньому Радянському Союзові. А це — сім мільярдів доларів. І хоча сьогодні російські засоби масової інформації «скромно» характеризують ці гроші як суто російські борги, ми ж то пам'ятаємо, що до «Бурі в пустелі» значна частина устаткування для видобутку нафти з іракських свердловин була українського походження. Отже, в міру врегулювання україно-російської проблеми щодо поділу боргів і активів СРСР, наша держава могла б законно претендувати на відповідну частку тих мільярдів.

Тарас ПЕТРІВ, «Голос України»

Не тільки салом славні українці

Несподіване

Жителі західноєвропейських міст і не здогадуються, якою близькою є для них Україна. Але не в географічному вимірі, а в буденно знайомому. На полицях продовольчих магазинів від Мадрида до Варшави можна знайти красиво упаковані товари, на яких написано, що вони зроблені в Німеччині, Швейцарії, Австрії чи ще десь. Це справді так. Проте як здивувалися б покупці, дізнавшись, що улюблені чеські оладки, німецьку шинку чи французьку картоплю фрі вони готували на олії, виготовленій з українського соняшнику.

Про це розповів мені керівник Української ліги підприємців АПК Леонід Козаченко під час зустрічі в Гаазі на семінарі, де йшлося про співпрацю європейських країн в аграрній галузі і, зокрема, обговорювалися можливості подальшого залучення України. Адже нині ми активно впливаємо на формування цін на ринку сировини. Передовсім це стосується соняшнику, спирту, гороху, ячменю.

— Леоніде Петровичу, виявляється, заяви про те, що на Заході нас не чекають, не зовсім обгрунтовані?

— Одразу назву один тільки факт: мінімум 30 відсотків олії, яку, наприклад, споживають країни арабського світу, продуковано з українського соняшнику. Тільки за останній період АТ «Украгробізнес» відправило десять тисяч тонн соняшнику до Іспанії та п'ятнадцять тисяч тонн до Туреччини. Хочу зазначити: українці вже давно відомі на світовому сировинному ринку.

Вважаю, що бізнесмен має працювати там, де йому вигідно. З чимось на Заході, а з іншим на Сході. Нині легше діяти на площині, розташованій убік від східного кордону нашої держави, бо там уже знайомі умови. Водночас на Заході ми прагнемо купувати нові технології, техніку і мусимо саме на цьому ринку заробляти валюту. А хто стукає, тому відкриють.

— І що — не існує обмежень для наших пропозицій? Адже всім відома конкуренція...

— Ситуація не проста, але треба розглядати кожен конкретний випадок, у якому щось загальмувалося. Україна втрачає на тому, що не є членом Генеральної угоди з тарифів та торгівлі (ГАТТ). Окрім того, кожна країна може обмежувати поставки на її ринок. Наприклад, вже двічі турецький уряд приймав рішення щодо обмеження поставок соняшнику з України. Або, наприклад, «Украгробізнес» хотів продавати відомі массандрівські вина до Швейцарії. Цьому були поставлені такі податкові бар'єри (пляшка «Массандри» коштувала б у межах 150 доларів), що справа стала невигідна.

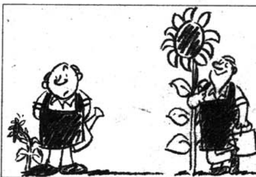

— Але чи не боїться Європа, у якої й так болить голова, наприклад, за французьких чи скандинавських фермерів, що велика аграрна Україна з часом може запропонувати на ринок чималі обсяги продуктів сільського господарства?

— Нещодавно я зустрічався з канадськими підприємцями, які продукують найрізноманітніші сорти фруктових соків. Вони сказали, що нині яблуневі сади ростуть в Україні на великій території, але це їхньому бізнесові не загрожує. Бо легше виростити урожай, ніж його зібрати. А в Україні мало ще переробних технологій.

— То бізнесмени радіють нашому невтішному становищу?

— Якраз і ні. Вони констатують факт і йдуть в Україну зі своєю справою, бо знають: хто буде швидше, той встигне. При цьому наголошують, що готові робити бізнес у нашій державі так само, як у Канаді чи ФРН. Тільки хотіли б бачити нашу країну стабільною і з зрозумілими правилами ведення справи. Сподіваюсь, що на нашому ринку згодом працюватиме багато всесвітньовідомих фірм, а Україна, водночас, гідно репрезентуватиме себе на світовому сировинному та товарному ринках.

Київ—Гаага—Київ.

На малюнку: «Хто як дбає, так і має».

Проблеми

«Безрезультатно» стає звичним

Переговори державних делегацій Росії та України про поділ Чорноморського флоту, що пройшли в Москві, закінчилися практично безрезультатно. За час проведених консультацій російська й українська сторони не досягли згоди з питань поділу флоту, місць базування російської його частини, а також розмірів компенсації за ту частину українського флоту, що має відійти до Росії.

Глава російської делегації Ю. Дубінін не став заперечувати інформації про безуспішність цих переговорів. Він повідомив, що, за узгодженням з українською стороною, жодних коментарів не буде. «Це рішення промовляє саме за себе», — зазначив він.

Як відомо, президенти Росії та України Б. Єльцин і Л. Кравчук домовилися ще півроку тому про поділ Чорноморського флоту за принципом 50 на 50. За ту частину українського флоту, що його передають Росії, Москва зобов'язалася виплатити компенсацію.

Інтерфакс.

Країна садових гномів

Часи і звичаї

Якщо вам доведеться потрапити до якогось тихого німецького містечка чи сільця з чистенькими вуличками, затишними будиночками й охайними палісадниками, то серед квітів і рівно пострижених кущів на присадибних ділянках обов'язково помітите кумедні фігурки бородатих гномиків у червоних ковпачках, яскравих курточках і важких черевиках. Інколи вони лукаво визирають з-під куща бузку, інколи мальовничою групою розташовуються серед квіткової клумби чи вишиковуються «почесною вартою» вздовж посипаних піском і дрібними камінцями доріжок. Це садові гномики, котрі є такою ж невід'ємною ознакою Німеччини, як і сучасні швидкісні автостради, великі промислові підприємства, зимові карнавали і баварське пиво.

Щоправда, багато хто з громадян сучасної ФРН вважає розмальовані фігурки гномиків на квіткових клумбах і газонах проявом поганого смаку. Однак маленькі чоловічки не збираються зникати з німецьких садів. У чому ж секрет успіху казкових персонажів, які зуміли посісти гідне місце у розважливому сьогоденні? Очевидно, річ у тім, що гноми вже давно стали невід'ємною частиною народних традицій. А до них у Німеччині ставляться напрочуд обережно, намагаючись зберігати й передавати від покоління до покоління. Цього року в ФРН відзначають день народження садового гнома, якому виповнилося вже 111 років. Цій даті німецькі газети присвячують численні публікації, а в одному з краєзнавчих музеїв під Франкфуртом-на-Майні навіть відкрито спеціальну експозицію, що розповідає «історію життя» садового гнома.

Дуже популярні в рік чергових парламентських виборів у ФРН також гноми-політики. Можна побачити одягнених у костюми гномів канцлера Гельмута Коля, інших політичних лідерів.

На знімку: гноми—копії німецьких політиків.

Фото ДПА.

Олдріч Еймс віддає гроші

Подробиці

Колишній високопоставлений співробітник ЦРУ Олдріч Еймс, який відбуває строк тюремного ув'язнення за шпигунство на користь СРСР, а потім Росії, передав американському урядові майже всі свої активи, що були за межами США. На думку американських спостерігачів, цей крок може сприяти пом'якшенню вироку.

Згідно з домовленістю, досягнутою подружжям Еймс з властями, строк тюремного ув'язнення Марії дель Росаріо може бути істотно скорочено в разі згоди заарештованих на співробітництво зі слідством і конфіскацію грошей, одержаних ними як плату за шпигунську діяльність. За твердженням правоохоронних органів, сума цих грошей, що зберігалися на банківських рахунках у Швейцарії, Італії і Колумбії, становить 2,2 млн. доларів.

«Він передав нам усі свої гроші, — заявив представник Міністерства юстиції Джон Рассел, оголошуючи про виконання Еймсом останньої умови. — Це все, що в нього було, за винятком власності в Колумбії». Жодної конкретної суми Дж. Рассел не назвав.

Представник же ЦРУ стверджує, що Еймс допомагає слідству, яке розвивається успішно. За його словами, найбільше часу займе оцінка шкоди, завданої сім'єю США.

«То була гаряча і рішуча дівка!»

Історія пошуку портрета Мотрі Кочубеївни хоч і не детективний трилер, а все ж сповнена своїх доволі драматичних і смішних колізій

У газеті «Голос України» за 21 травня ц. р. була надрукована стаття Сергія Павленка «Нікого на світі не любив так», в якій ішлося про пошуки портрета Мотрони Кочубей.

У серпні мені привелося бути у Полтавському художньому музеї. Я запитала директора Кима Скалацького, що він знає про портрет. Він розсміявся і сказав, що займається цим питанням з кінця 60-х років. Розповідь Кима Григоровича передаю до редакції.

Маргарита БОЛГАРОВА,
співробітник Київського музею гетьманства.

Почалося це десь наприкінці 60-х років — я одержав листа з Батурина, в якому повідомлялась адреса жінки, котра зберігала ні менше і не більше, як портрет Мотрони Кочубей, доньки генерального судді Василя Кочубея, хрещениці гетьмана Івана Мазепи. Був в листі і знімок цього портрета — гарна дівчина, що й казати!

Було зрозуміло з першого погляду: портрет не мав ніякого відношення до українського малярства кінця XVII — початку XVIII століть. У ті часи він не міг бути намальований не тільки в Україні, але й у Польщі. Його стилістика вказувала на кінець XIX століття, але знову не на користь України. Звичайно, Мотря була онукою і дочкою татарина і могла одягти національний костюм своїх предків, але на цій дівчині він не татарський і взагалі не старосвітських часів. Та й не малювали тоді дівчат. Малювали чоловічі портрети — гетьманів, козацьку старшину, багатих козаків, а вже потім останні могли замовити й портрет своєї дружини. Дівчата ж чекали того часу, коли їх голови прикрасять очіпки — тільки після цього вони мали шанс потрапити на полотно. Можливо, були й винятки, але де вони? На іконах. Згадаймо козацькі «Покрови».

Порівняв портрет дівчини з портретами її батька і брата, Василя Васильовича Кочубея. Ні, не Мотря, не Кочубеївна. То була запальна й рішуча дівка (і сварилася добре з батьками, коли їй дорікали за втечу до гетьмана), а ця — лагідна, з добрими і розумними очима — у Мотрі вони мали бути вужчі, та й красою Кочубеївна не вирізнялася. Була молода й гордощів мала забагато — гетьманшою себе бачила!

Ні, не Мотря. Не поїхав бо Батурина. Та й отримав через деякий час звістку, що портрет той вже хтось купив. Хоча не обійшлося тоді без лірики: писали про цю подію у місцевій пресі, а в народі поповзла несміла чутка, що Скалацький закохався у Мотрю і шукає її портрет, може, вже і знайшов, але не хоче показувати...

Пройшло років десять з гаком, і знову надибав я того портрета — кольорову репродукцію, привезену з Німеччини — у рамці й під склом. «Так ось, моє серденько, зараз подивлюсь, хто ж ти така...», — приблизно так я думав, виймаючи з рами репродукцію. І не дізнався, бо вона була відрізана, і жодних тобі паспортних даних...

Зафотографував те зображення, і почали ми продавати фото у музеї всім бажаючим. Після імені Мотрі стояв, звичайно, знак питання. Але слов'яни на той знак не звертали уваги, і легенда впевнено зводилася на ноги. Тоді я вже зовсім розсердився і передав знімок до журналу «Художник», щоб портрет опублікували і щоб вчені-мистецтвознавці вивели цю дівку на чисту воду. Опублікували. А 1991 року в дев'ятому номері часопису з'явилася добірка відгуків на публікацію.

О, то була теж легенда, але вже з мистецтвознавчим ухилом! Я дізнався, що два роки тому в нашому музеї була виставка портретів XVIII століття, а на ній цей — Мотрі Кочубей. Дописувач з Полтави повідомляв: «Зверніться до директора нашого музею — він точно усе знає».

В іншій публікації наводилися уривки з «мого» листа, теж романтичного і загадкового, з багатьма знаками оклику і питання. А ще один автор стверджував, що саме в нашому музеї дізнався, ніби портрет Мотрі Кочубей написаний 1706 року в Парижі, куди генеральний суддя їздив з донькою розвіятися після відомої історії з гетьманським коханням. Тоді я пригадав, що, отримавши листа з Батурина, у розмові з моїм директором, художником Павлом Матвійовичем Горобцем, легковажно запустив цю легенду: «Десь читав, що Кочубей з дочкою їздили до Парижа...» — таємно, звичайно, щоб ніхто не заздрив.

Ніяких про те документів не лишилося, і навіть Самійло Величко загадково мовчить про цю подорож.

У музеї почали продавати фото з «Мотриного» портрета вже без знаку питання, а я взагалі махнув на все рукою: народ має віру, блажен, хто вірує.

А тим часом чутки про прекрасну Кочубеївну дійшли до Владикавказа (і горці заворушилися!), до Північноосетинського інституту гуманітарних досліджень (у нас такого ніби й немає), де працює етнолог Вілен Савелійович Уарзіаті. Ось що написав він до журналу «Художник»: «В Осетии, в частности во Владикавказе, этот портрет... достаточно хорошо известен. Существует устойчивая версия, что на нем изображена представительница осетинской аристократии Фатима (домашнее имя — Леля, Алдатон Алдатова) — одна из первых осетинок, получивших образование в Париже еще в начале нашего века...» На одній з надісланих до журналу фоторепродукцій є підпис: «Fatime» і напис англійською мовою, що захищає право передруку репродукції. На іншій — що більш переконливо: «Мисс Европа Алдатова Лейла, 1910 год».

Отакі, як кажуть, коржики.

Але це ще не все. Кілька років тому наш музей відвідав один хлопчина, який теж не пройшов повз фотопортрет Кочубеївни. Пильно накинувши на нього оком, він мовив: «Це не Мотря. Її портрет висить у нас вдома, намальований на дошці і дуже старий». Мене на той час не було в музеї, але колеги записали адресу хлопця, і я миттю туди побіг. Та на вказаній вулиці не було ні такого номера, ні людей з тим прізвищем, ні Мотрі. Розшуки їх через міліцію не дали результатів.

Отакої! — скаже розчарований читач. Була у нас хоч Мотрона, а лишилась тільки інфляція. І коли ще знайдуть ту Кочубеївну і чи взагалі знайдуть... Не спішіть, панове! Згадайте, що сказав розумний Абдулла-бен-Ахмет-Несеф: «Що призначено долею, здійсниться. Не говоріть, що той, хто шукає, докладає мало старань. Підкорись прекрасному на терені долі, і прийде тобі належне, і ти про все дізнаєшся...»

Ким СКАЛАЦЬКИЙ.

Полтава.

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Які ж вони, козаки?

Кілька років поспіль експедиція Інституту археології АН України веде охоронні археологічні дослідження у колишній гетьманській столиці — місті Чигирин. На Замковій горі учених чекала велика удача — відкриття фундаментів і стін башти-фортеці гетьмана Дорошенка. Під Замковою горою археологи вели пошук легендарної резиденції гетьмана Богдана Хмельницького, як раптом натрапили на невідоме давнє поховання. Подальші дослідження засвідчили, що відкрито козацький цвинтар кінця 16 — початку 17 століття. Про підсумки чигиринської експедиції розповідає її науковий керівник кандидат історичних наук Павло ГОРІШНІЙ:

— Ми дослідили 261 поховання. Зазначу, що вивчення залишків козацького цвинтаря з такою кількістю поховань здійснено в Україні вперше. Немає сумніву, що це не всі поховання, частина з них — під прилеглим майданом, але його не розкопуватимуть. Майже всі поховання орієнтовані на південний захід. Руки похованих складені на грудях, на животі, а в декого покладені одна на плече, друга — на груди або на живіт. Археологічні матеріали, зокрема керамічні вироби, ковані цвяхи до домовин, люльки, підківки до чобіт, свинцеві кулі, бронзові ґудзики, дали змогу датувати ці поховання сімнадцятим століттям, а деякі з них — навіть кінцем шістнадцятого.

Більшість похованих — жінки й діти, чоловіків значно менше — напевне багатьох поховали на бойовищах. Адже саме в той період ішла й визвольна війна 1648—1654 років під проводом Богдана Хмельницького, населення міста переживало набіги турків і татар, два турецькі походи 1677—1678 років, битви з поляками, жорстоку добу Руїни та інші злигодні, що випали на долю чигиринців. На цвинтарі немає жодного померлого старшого 55 років. Більшість чоловіків загинула у віці від 24 до 35 років. На кістках похованих чітко видно сліди від ударів шаблею чи іншою холодною зброєю.

Деякі черепи пробиті свинцевими кулями, одну з них виявлено у щелепі похованого. Слід відзначити, що чоловіче населення відзначалося дуже міцною будовою скелета з добре розвинутим рельєфом м'язів, що свідчить про великі фізичні навантаження за життя. Найвищий зріст — 189 сантиметрів зафіксовано на кількох чоловічих скелетах, середній зріст — 173,7 сантиметра, це досить великий зріст для середньовіччя.

Під час розкопок знайдено також залишки паперті церкви Преображення Господнього, котра згадується у працях відомого історика і краєзнавця Л.Похилевича. Цвинтарі завжди розміщували біля церков. Цим і пояснюється велика кількість відкритих тут поховань. Вони всі були поблизу церкви Преображення Господнього, а найдавніші — біля невідомої стародавньої церкви, котру теж згадує у своїй монографії Л.Похилевич.

Павло Горішній повідомив також, що подальше вивчення археологічних та антропологічних матеріалів має важливе наукове значення, зокрема для вивчення етнічних процесів, антропологічного складу давнього населення України та матеріальної культури 16—17 століть. Нині у Чигирині ведеться підготовка до перепоховання загиблих жителів колишньої козацької столиці. Неподалік місця, де стояла церква Преображення Господнього, буде споруджено каплицю і поставлено пам'ятний знак. Чигиринці хочуть перепоховати своїх предків-козацків з гідними їхніх подвигів почестями і вшануванням.

Черкаська область.

ВРЯТУЙТЕ НАШІ ДУШІ!

Відкритий лист президентам Б.Єльцину і Л.Кучмі, парламентам Російської Федерації та України

Вельмишановні панове!

Після розпаду Совітської імперії всі тільки й чують про «угнетенное русскоязычное население, которое необходимо защищать», та яке, натомість, не вельми поспішає на історичну Батьківщину, а повернувшись, за першої-ліпшої нагоди намагається-таки повернутися в теплі краї. А чимало високих службових осіб (цілий парламент РФ!) та розмаїтих пристосуванців різних переконань і поглядів разом зі своїми оплачуваними на місцях прислужниками то в одному, то в іншому місці колишнього Союзу безперервно розпалюють вогнище на міжнаціональному грунті. Не встигнуть виповзти з одного полум'я, як заповзають до іншого пекла. Їх не стільки хвилює те, як поживає рязанський чи ярославський «мужик» (а живе він аж надто убого!), як те, що ж робиться в Придністров'ї, Прибалтиці, Середній Азії, Казахстані, Україні, на Кавказі...

Так само в Радянському Союзі партократів не стільки хвилювало те, як жили радянські люди, як те, що ж їли і в чому ходили пролетарі всіх країн. Це типово імперська політика, а ніякий не інтернаціоналізм. І — цілковита зневага потреб і бажань власного народу.

Саме тому російські шовіністи вигадали жупел насильницької українізації, як і українізації взагалі, бо русифікація (жорстока й насильницька) в Україні процвітала й процвітає, хоч усьому світові відомо, що росіяни, які живуть і працюють в Україні, в національно-культурному, освітньому й політичному (там є партії під назвою «Россия», діє «Донское казачество» і т.п.) відношеннях мають те саме, що й мешканці самої Росії: національні дитячі садки, школи, вузи, кіно, радіо, телебачення, книговидання, періодику, театри, спілкування в суспільстві... Мають набагато більше, ніж мають українці — мешканці своєї історичної Батьківщини.

Що ж мають багатомільйонні українські сестри й брати в національно-культурному відношенні, які живуть і працюють у цивілізованій Росії, лідери якої з найвищих світових трибун заявляють про свій демократизм, про те, що вони вже переродилися з гнобителів на визволителів, що саме так зване російськомовне населення вони мусять боронити від національних меншин, а не навпаки? Можемо з сумом засвідчити — не маємо анічогісінько. І хто захищає (чи хоч гарантує!) наші людські права, Російська чи Українська держави? Хто з українських лідерів подав голос на наш захист? Ніхто. Нас, невразованих, духовно спаплюжених, оббрїханих, приборканих, заляканих і пригнічених, не помічає ніхто. Зробили фарс з I Конгресу українців Росії в Москві, до керівництва якого обрали своїх ставлеників, для котрих національні українські потреби чужі, а то й ворожі, чим розкололи українство Росії, та й потому. А українці ж не остання нація в Російській Федерації ні за чисельністю, ні за вагомим внеском в економіку, науку й культуру Росії. І сьогодні в так званих гарячих точках, завзято роздмуханих російськими шовіністами, гинуть «ни в чем не повинные русские парни», та все чомусь переважно з українськими прізвищами. То невже ж українці в Росії не заробили чесною працею собі на національні дитячі садки, школи, вузи, засоби масової інформації, культурні заклади, церкви? Невже в цивілізованій державі ми мусимо почуватися й помирати духовними рабами? Нам не лише не допомагають матеріально, а ще обкладають наші стихійно створені товариства такими податками за злиденні приміщення, що немає ніякої змоги не те що проводити якісь культурні акції, а й просто зустрічатися по-людському.

Можна лише уявити, що було б, якби Українська держава в таке саме становище поставила б росіян, котрі живуть і працюють в Україні. Уже б не один генерал гуркотів танками навколо України, а то й термосив би її зсередини, як, до речі, це вони намагаються робити й за нинішніх обставин, коли так зване російськомовне населення в Україні фактично має в своїх руках економіку, політику, військо й культуру. Саме тому за цілковито розваленої української економіки, коли національне духовне відродження не має й цента, російськомовна продукція розливається морями по всій Україні.

Боляче й прикро про все це писати. Але це істина, яку російські засоби масової інформації ніколи не надрукують, а перевернуть з ніг на голову, бо досвід у цьому мають ще з часів Московського князівства. І річ не в тому, що людські права українського народу розтоптувалися методично й послідовно в царській та радянській Російській імперії, а в тому, що й сьогодні багатомільйонне українське населення в Росії (демократичній) не має жодних національно-культурних прав.

Тому ми й звертаємося до обох президентів та обох парламентів незалежних і братніх держав, по-перше, не роздмухувати міжнаціональної ворожнечі, антиукраїнської істерії, бо антиросійської з українського боку нема, всі спірні питання розв'язувати лише за міжнародними нормами й на рівноправній основі, припинити з боку Росії посягання на територію суверенної України і, нарешті, позитивно вирішити національно-культурні потреби українців, що живуть і працюють у Російській Федерації. Бо ми змушені будемо звертатися в міжнародні правозахисні організації по допомогу, оскільки не можна вимагати людських прав від інших держав, розтоптуючи їх у своїй.

З повагою
Московське товариство української культури «Славутич», товариство імені Т.Шевченка, С.-Петербург, товариство «Рідна Родина», Тюмень та інші українські товариства РФ.

Михайло ВАСИЛЕНКО

Невмирущі таїни серця і душі

Культурне життя, пізнання духовно-моральних, етико-естетичних явищ не переривається, як би нам сутужно не було. Тут є показовим вихід у світ поезій педагога-біолога з гуцульського села Білоберізка на Івано-Франківщині Ореста Князького (Верховинське товариство «Просвіта» ім. Тараса Шевченка «Гомін Карпат», 1994) — «Непроминуща таїна». Це видається винятковістю в нашу епоху кризових явищ. Подібна книжка лірики для читача (якщо він ще читає і сприймає прочитане) є тим світлим променем, що зможе вести нас в мороці безладу. Світло це — любов, що її поет визначає афористично: «З любов'ю ми завжди на праведному боці». Любити рідну землю, матір, кохану, свій народ, його мову й культуру — прописні істини. Хоч, правду треба сказати, нині надто прагматичне життя. В цьому ми переконуємося щодня й щогодини, незважаючи на запобіжні укази вищих посадових осіб, закликів у газетах отямитися. Автор «Непроминущої таїни» стверджує, що навіть там, «де спалахне жадоба крові, там на сполох биймо приспаний любові».

Перед нашими очима заклопотані співвітчизники здобуванням хліба насущного і боротьбою чи біологізмом фізіологічних потреб, чи творенням себе яко «риночного», чи держави — хоч навіть ідеальна є насильство, чи руйнацією основ народу, свідомо і несвідомо: «Світ нову колисає днину, кому горе, а кому — славу, Чи під стугін сердець завзятих Десь народжує знов державу». Та й держава ж має творитися любов'ю і задля любові до людей, а не «стовпів неотесаних». Ба, навіть сама природа є схожою на це святе почуття любові, кохання: «Священна хвиля дозрівання хліба Така подібна на любов твою». Є в автора й застереження про напівдрузів, які з'являться чи підуть, а прийдуть «чесні» вороги, є й фальшиві друзі на сторожі, є й «люди ідуть впорожні, Хоч імпорт їм руки в путі надриває». І є й свої інтервенти, зрадники, покручі, перекинчики й покидьки. Та як би там не було, непроминущою таїною поетової душі і серця лишається та ж віра в непроминущу любов, яка не допустить ні знищення річки, ні звіра, ні рідної мови, хоч не той уже ранок і не ті вже ми... Правдою людського життя лишається незмінне: «Не списати честь в анахронізм», навчити синів і дочок «добро не мірять на агати, — Щоб на пожежі син біг рятувати Старі книжки, а не новий сервіз...».

Споглядаючи наше нинішнє різнолике буття, віриш поетові з далекого гірського села, захоплюєшся його всеперемагаючою любов'ю, його непроминущою таїною...

Христофор ГРУША, незалежний оглядач

Побільше б нам таких проблем

... але такого не буває «побільше», бо це — з розряду явищ, що до ширвжитку не належать. Маю на увазі журнал «Українські проблеми», котрий недавно почав виходити у Києві. Ось щойно з'явився третій номер. На обкладинці зазначено, що журнал видається Конгресом Українських Націоналістів. А от дріжджі, на яких журнал бродить, — Асоціація «Нова література», та сама, що хотіла дощенту розвалити Спілку письменників України. Нині Асоціація, здається, знайшла конструктивний вихід своїм деструктивним намаганням — оцей журнал. Все тут серйозно, як і має бути, є міцні розділи ідеології, культурології, політики, філософії, сучасної літератури. Якщо так піде далі, «Українські проблеми» стануть добрим конкурентом найсерйознішому нашому часописові — «Сучасності».

Та й компанія підібралася цікава: Сергій Квіт, В'ячеслав Медвідь, Володимир Цибулько, Євген Пашковський, Сергій Лавренюк.

Наскільки я розумію, кредо «новолітівців» — геть літературу «спрямовуючу й виховуючу», література є передусім Гра! Але гра не любительська, гра — як високий професіоналізм.

Найсмішніше, що від спрямовуючої та виховної ролі літератури ні журнал, ні самі «новолітівці» недалеко втекли, вони теж когось кудись спрямовують, але — на базі іншої філософії, яку важко запідозрити у спекулятивності.

Втім хай читача не відлякує слово «філософія» — ми, мовляв, люди прості, нам би просто почитати чогось. Якщо так — починайте прямо з свіжого третього номера, там є кіноповість Олександра Денисенка «Глина». Ділюся читацьким досвідом: почав з кінця. Не повірив, що це справді хтось написав із моїх перевтомлених вищою освітою сучасників. Отож, почав читати підряд. Все одно не повірив — читав уголос родичам і знайомим. І ось коли вони теж, бачу, плачуть і сміються, аж тоді повірилось: є! І гра є, і любов є, і література є.

... Шкода, що «Українські проблеми» поки що не можна передплатити, а купити — важко. Вони кажуть: ми елітарний журнал, тому й не валяємось у кожному кіоску.

Що ж, кому треба — той знайде.

Ігор ПЕТРЕНКО

Фестивальні перлини

В Одесі вже вдруге відбувся міжнародний фестиваль дитячої творчості «Чарівна перлина». У конкурсних програмах брали участь вокальні й хореографічні колективи юних майстрів мистецтв з багатьох міст України — Запоріжжя, Дніпропетровська, Луганська, Києва, Харкова, Одеси, а також із Волгодонська Ростовської області (Росія) і з Молдови.

Журі очолив головний балетмейстер Одеського театру музкомедії Ігор Дідурко.

Для заключного гала-концерту дітей Одеса віддала найпрестижніший майданчик — Оперний театр, один з найкращих у Європі.

Спонсорами фестивалю виступили АТ «Діком», завод «Одеський сік», україно-грецька фірма «Судносервіс».

Гран-прі вручали учасники фестивалю «Золотий Дюк» заслужена артистка Росії Олена Циплакова і народний артист Росії Всеволод Шиловський.

ЗАЯВА ДЛЯ ПРЕСИ

Чотирнадцятого серпня біжучого року на мене, як власника мисливської рушниці МЦ-21-12 № 7511 і відповідних документів, чотирма озброєними невідомими особами, що назвались контрольною службою, без пред'явлення належних свідоцтв, було вчинено напад з погрозами для життя — з метою заволодіння вогнепальною зброєю: останнє й сталося попри мій опір. На користь нападу свідчила відсутність елементарного, завіреного в найближчій сільраді акта вилучення, а також зникнення невідомих з місця подій. За десять хвилин по тому я зробив телефонічну заяву в найближчий Чуднівський РВВС Житомирської області. Шістнадцятого серпня я звернувся туди з подетальною письмовою заявою і був подивований висловом правоохоронців: «Ви подивіться, що він там понаписував». Призначений для розгляду мого подання лейтенант Золько Юрій Броніславович, без найменшої уваги до заяви, в грубій формі, звертаючись на «ти» і принижуючи мою гідність, з висками «не бреши» й таке інше, погрожуючи п'ятьма роками ув'язнення, вчинив мені допит. Присутній при цьому головний з нападників Мантальчук Віктор Павлович, за його словами, «простий грузчик спиртзаводу і власник фірми в Чернівцях», також дозволяв на мою і моєї родини адресу погрози, поводивсь брутально й викличо, всією поставою і поведінкою виказуючи самовпевнену безкарність. Під час подальшого допиту під наставництвом начальника відділення дільничних інспекторів Циганка Василя Дмитровича до кабінету з однозначним «ну! ще не колеться?!» неоднаразово з'являвся невідомий мені сивастий майор, котрий за моєї відмови підписати протокол про вилучення гладкоствольної рушниці, порадив лейтенантові внести туди «погрозу вбивством», що й видно з копії «документа», датованого чотирнадцятим числом: присутні при цьому лжесвідки запопадливо підписались. Впродовж цього фарсу тривав психологічний тиск і збиткування з моєї професійної приналежності, скоєні «простим вантажником» і простими лжесвідками, що припинилось лише вприкінець четвертої години допиту після мого протесту й відмови продовжувати відповіді. В освідченні, записаному лейтенантом Зольком Ю.Б. з моїх слів, я змушений був виправити десятки третьокласницьких граматичних помилок, що суттєво впливало на мої покази. Без будь-якого протоколювання в мене були вилучені мисливський квиток, дозвіл на право носіння та зберігання вогнепальної зброї та картка відстрілу пернатої дичини. Апофеозом справи стала порада Зодька Ю.Б. Ментельчукові В.П. переписати його попередні покази, прикрасивши їх «погрозою вбивств», на що останній запропонував Зодькові Ю.Б. та Циганку В.Д. на його приватній машині, доки я добиратимусь електричкою, — поїхати в моє село, вчинити обшук в моїй родинній оселі. Дійсно, по моєму приїзді я довідався від моєї матері, що двоє осіб в міліцейській формі, очолювані третім у цивільному («простим вантажником»), на авто ЗАЗ дев'ятої моделі зупинилися в провулку і без пред'явлення ордера здійснили огляд мого помешкання і з порушенням всіх людських норм вчинили допит моєї неповнолітньої доньки. Все вищесказане свідчить само про себе.

Моя мисливська провина, як мені виказали пізніш, полягала в тому, що зайшов на неостовблену територію прилеглого району — того району, де моя рідня до приходу простих вантажників, радників правоохорони, володіла земельними угіддями й лісом, звідки діди були гнані в мертвий холод сибірських зим, того району зі славним райцентром, де за підписами подібних лжесвідків мій прадід заслуховував ордер, виписаний другого листопада 1937 року лейтенантом Рибальченком, і здавав свій паспорт за номером 568687 та направлявся на суд трійки в Бердичівську тюрму; постанова по протоколу за номером 588 «привєдена в ісполнєніє» двадцять сьомого грудня 1937 року. Реабілітований повністю. Що змінилось звідтоді?

Вантажники, збившись у пересувні трійки і використовуючи на побігеньках псевдоправоохорону, втілюватимуть карний розшук, суди й прокурорський нагляд, — і всі вони разом, забувши, що розграбовано цілу державу, а сам нарід піддано перманентному радіаційному геноцидові, руками злочинців показово боротимуться зі злочинністю. Скажу лишень, що в правовій Англії змогли забезпечити життя й недоторканість письменника Салмана Рушді — що ж чекає на тих, хто має намір одвідати Україну, або щастя тут жити? За півтора десятиліття бездомів'я мені вдалось написати й видрукувати чотири романи, але щодалі, то дужче впевнююсь: за теперішньої наруги не осилю й чотири художні рядки.

Цей випадок, шановний Президенте, звісно, дрібниця, але сукупність такої дрібноти погрожує зірвати стелю — і тоді ніхто не здивується, коли дрібні люмпени, заспиртувавшись, озброївшись, з властивою їм правотою перевірятимуть і Ваш апарат на Банківській. Нехай щастить.

Віце-Президент Асоціації «Нова література»
Євген ПАШКОВСЬКИЙ.

«Ви подивіться, що він понаписував!»

(Замість коментаря від редакції)

«Заява для преси» Євгена Пашковського потребує коментаря хоч би й тому, що це особливий жанр, швидше жанр літературного, аніж ділового документа. Пашковський, молодий український романіст, що написав чотири хороших романи ... за стойкою Київського головпоштамту, нині перейшов на отакі-от відкриті листи. Приміром, кілька місяців тому було опубліковано його відкритого листа Салману Рушді, досить великий твір, що закінчувався приблизно так: якщо ви, Салмане, хочете захиститися від невблаганних мусульман-екстремістів, переїжджайте до нас в Україну, тут вас ніхто не знайде, бо тут такі, як ми з вами, нікому не потрібні...

І ось — знову відкритий лист, та ще й Президентові, привід — у Пашковського відібрано рушницю. Він — скаржиться, роблячи екскурси в минуле й прогнози на майбутнє. Але не хотілося б, аби названі тут поіменно «правоохоронці» сприйняли цю річ як просто погрозу. Цей твір не стільки погрозливий, скільки наївний, наївність же — ознака літератури. Тож ті браві хлопці мали б дякувати, бо вони відтепер не просто юридичні особи, а — літературні персонажі. Причому невідомо, кому більше пощастило — міліціонерам, яких увічнив Пашковський, чи нашій літературі, яка на цьому інциденті нічого нового не здобула... Втім, не хочемо кидати тінь на житомирських правоохоронців: у них є досвід боротьби із справжніми терористами, про що свідчить інший матеріал на цій же полосі. Куди там Пашковському з його рушницею...

Олексій КАВУН, «Голос України»

Сюжет для кіно

Герой одного з американських бойовиків, збираючись помститися бандитам, в'їхав на бульдозері в магазин зброї, щоб набрати цілий арсенал. Схоже, що заарештований недавно житомирською міліцією громадянин готувався до ще активніших бойових дій не тільки на землі, а й у небесах та на морі. Адже, крім великої кількості пістолетів та іншої вогнепальної зброї, запчастин до автоматів, вибухівки, двох тисяч бойових патронів, більше двох десятків одиниць холодної зброї (багнети, кинджали, шаблі), у нього вилучили прилади нічного бачення й оптичного прицілу, армійську радіостанцію, маскхалат, навіть військовий парашут і водолазний костюм.

«Колекціонер» — один з великої групи затриманих, членів якої підозрюють у викраденні близько двох десятків автомашин, кілька з яких, ще не розібраних на запчастини для продажу, вдалося повернути власникам. Показово, що охоронці кооперативних гаражів, де діяли викрадачі, нічого не помічали...

Ані лазні, ані вінічка

Ось уже сім років, як у районному центрі Старобешевому, що на Донеччині, не працює міська лазня. Свого часу на хвилі бездумної комерціалізації місцевий побутовий комбінат безнадійно розпався, і старобешівська лазня, що належала йому, відійшла до районної комунальної власності. Комерсанти, які давно поклали око на цей об'єкт, замучили місцевий виконком проханнями передати приміщення під крамницю, хлібопекарню чи ще там щось. Але влада районного центру не здається — профіль діяльності лазні змінювати не має наміру. Виконком міськради народних депутатів сьогодні готовий надати всілякі пільгові умови тому, хто займеться реконструкцією лазні. Іншими словами, влада плекає надію на справжніх господарів. А тим часом місто не має ані пари, ані вінічка.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос Укрїни»

ЛІКАР «ЦВЄТЄНЬ» ТА ЙОГО АКАДЕМІЯ

ЧИ ЗНАЄТЕ ви, що бджоли, яким залишається жити не більш як три дні, спроможні вмент омолодитися і потім прожити ще кілька довгих місяців?

Це трапляється пізно восени, коли з якихось причин у вулику не встигло з'явитися достатньо молодих бджіл, а треба перезимувати й зберегти сім'ю. Тоді старі бджоли, споживаючи інтенсивно мед з квітковим пилком, вертаються у молодість.

Звідси, зокрема, й лікувально-оздоровчі властивості продуктів бджолярства. Тим часом мед і досі в нас не визнано за лікувальний препарат — невігластво. Не кажучи про інші речі, такі, як прополіс, маточне молочко, пилок, бджолина отрута, віск. Пасічники, врештою, засвідчують три десятки і навіть з хвостиком найменувань різних бджолиних продуктів. А знавці цієї справи давно переконані, що ми ще сповна не відаємо, яке це чудодійне багатство. Здатність бджіл вертати собі молодість — хіба не привід задуматися? Адже насправді лише нервові клітини мозку не відновлюються, все інше в нашому організмі не приречене на швидке старіння. Досить зберегти оце все інше, а мозок людський містить стільки смертних клітин, що їх запасу вистачить на п'ятнадцять тисяч років і більше...

Читач, мабуть, уже здогадався, про що піде мова. Про те, що поміж нетрадиційних методів запобігання захворюванням та лікування, до яких ми тепер повертаємося, є й методи лікування продуктами бджолярства — апітерапія. Хоча йдеться про те, що апітерапія спроможна сягати разючого розвою, коли нею займатися всерйоз, кваліфіковано й послідовно. У Дніпропетровську уже давно кажуть: лікар Айболить — це, звичайно, добре, але лікар «Цвєтєнь» — краще.

Поясню: ось уже шість років, як діє тут науково-виробниче — тепер акціонерне — об'єднання «Цвєтєнь». Цвєтєнем на нашій землі в давнину називали квітковий пилок. Об'єднання саме й випускає унікальні лікувальні препарати.

Але все по порядку.

Жив і працював у місті вчений-медик, який наполегливо напрацьовував рецепти багатьох препаратів з меду, пилку, маточного молочка, прополісу тощо та з лікарських рослин — поєднуючи апітерапію з фітотерапією. Отакий знайшовся дивак з науковим ступенем, який ще в студентські літа медом врятував близького товариша і поклявся, що так рятувати й оберігати від страждань багатьох інших — то буде його професія. Результати мав очевидні, та куди з ними не потикався — і слухати не бажали.

Та ось настали нові часи. Вчений кинув науку і приватно почав налагоджувати виробництво авторських лікувальних препаратів. Отих, що давно напрацював і випробував. Знайшов чимало однодумців і серед виробничників, і серед медиків, і серед науковців. Так дізналися ми про «Цвєтєнь» і його генерального директора Ігоря Дудова.

Сьогодні «Цвєтєнь» — це майже сорок найменувань різних містур, таблеток, кремів і настойок. Хочете знати хоча б приблизний їх перелік? То слухайте: панкреофіл — для лікування підшлункової залози, фітофіл— печінки і жовчного міхура, гастрофіл-1 і 2 — для лікування шлунково-кишкових захворювань, апіфіл — від нежиті й простуди, цвєтєнь — від ангіни. Немало суто профілактичних, які треба споживати, поки здоровий — щоб і не хворіти. Можна, скажімо, домагатися, щоб ваші судини залишалися еластичними, щоб не просякалися солями, а на їх стінках щоб не налипали шкідливі «накипи» відкладень. А ще «Цвєтєнь» пропонує всілякі креми, і масажний також, від захворювань суглобів та кремнітин.

«Цвєтєнь» випускає і спиртний напій — бальзам «Фітовіт». Спиртний — це правда, зате лікувально-профілактичний, тонізуючий і стимулюючий. Слово честі, пити його — саме задоволення. Сп'яніння приємне і без «тяжких» наслідків. Якщо, звичайно, в міру. І не треба знову скептично усміхатися. Мало хто знає, що коли чоловік непитущий, то його організм одначе виробляє алкоголь, і ще невідомо, коли більше шкоди. А виробляє, бо має ж витрачатися та рідина, яку містить наша печінка для руйнування алкоголю.

Та поговорімо про серйозне й важливе — про те, що на основі продуктів бджолярства «Цвєтєнь» справді створив непересічні лікарські засоби, які нарешті здобули визнання і на які напрочуд зростає попит. Що «Цвєтєнь» об'єднав уже довкіл себе чимало пасічників, медиків, фармакологів, апі- та фітотерапевтів. І випускає нині 150 тонн всіляких препаратів на місяць, а спроможний випускати не менш як дві тисячі тонн. А резерви невичерпні, як раніше писали. В Україні майже чотири з половиною мільйони бджолосімей, і кожна може дати за сезон по два кілограми пилку та прополісу, досить бджолиної отрути і маточного молочка, а скільки меду, важко навіть підрахувати. Це інформація, якою поділилися зі мною в науково-виробничому об'єднанні щойно. А завітав цього разу я сюди з цікавості: з ініціативи «Цвєтєня» створено академію бджільництва і апіфітотерапії України.

То нехай буде, правда ж? Колись Київська Русь була основним експортером меду й воску у світі. Як же змиритися, що тепер в царині апітерапії ми змушені доганяти багато інших держав — приміром, Японію і Китай.

Дніпропетровськ.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

Зцілися сам, екстрасенсе!

Маленькою сенсацією в Луганську стала публічна заява російського йога-екстрасенса Олексія Трохимова, що проповідує так званий Ашрам християнської йоги, займається психічною реабілітацією людей.

Він достроково перервав цикл своїх виступів. Пояснення таке: тут дуже агресивне середовище, я не розрахував свої сили, тепер зрозумів, що жив у своєму вигаданому світі, хоча він і зв'язаний з Космосом.

У Луганську створено ініціативну групу, яка в свою чергу створила громадський центр Трохимова. Центр зайнявся психічною реабілітацією... Трохимова. Коли це вдасться, екстрасенс у грудні знову приїде до Луганська і знову візьметься за свою головну справу — за психічну реабілітацію людей, які довели його до потреби самому пройти курс психічної реабілітації. Але чи не піде це все так по колу й далі?

Луганська область.

Музей знову стане музеєм?

З'явилися панічні чутки навколо того, що колишній київський музей Леніна (нині Український дім) знов збираються зробити музеєм. На останній прес-конференції у Мінкультури радник міністерства М. Стріха з цього приводу сказав: «Давайте не розмахувати вишиванками, а реально дивитися на речі й рятувати культуру». А ситуація в культурі тим часом ось яка: Музей українського мистецтва потребує капремонту, Музей українського декоративно-прикладного мистецтва (той, що в Лаврі) вимагають віддати віруючим, галереї сучасного мистецтва Україна й взагалі не має — а колишній музей Леніна, збудований свого часу саме як музей, а не що інше, віддає величезні площі під офіси комерційним структурам. Це нерозумно й несправедливо. Отже, йдеться не про згортання діяльності Українського дому, а лише про конкретизацію його роботи.

Юрій ДОЦЕНКО, «Голос України»

Донецькі канібали

В одній із лісосмуг було виявлено розчленований труп чоловіка без голови. Після тривалих пошуків слідчим нарешті вдалося вийти на слід злочинців і заарештувати їх.

... Того вечора брати Н. поверталися додому напідпитку. По дорозі зустріли «третього», разом випили ще. А потім каменем убили свого співпляшника. Сокирою розчленували ще теплий труп, прихопили ногу. На батьківській кухні — на очах блідих від жаху старих — почали готувати людську ногу. Потім подавали на стіл...

Брати-людоїди (17 і 23 роки), які ніде не працюють, невдовзі будуть притягнуті до відповідальності за навмисне вбивство, адже статті про канібалізм у нашому карному кодексі немає...

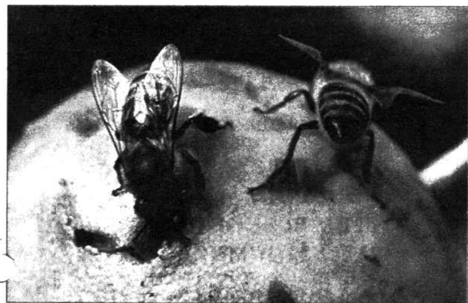

Василь БАБУХ, «Голос України»

Медозбір під дичкою

Побачене в дорозі

Осінь не шкодувала жовтої барви для дібров і перелісків. О цій порі пригасають польові квіти, готуючись віддати землі бодай кілька насінин в ім'я продовження роду. Залишаються безробітними джмелі і бджоли. Але крил не складають — снують над поруділими отавами, дошукуються запізнілого квіту і, не знайшовши його, з тривожним гудінням летять собі далі.

На крутому дністровому березі — самітнє дерево. Впізнаю в ньому знайому з дитинства дичку, яка стоїть тут з незапам'ятних часів. Під цією деревиною — причал пастушків. Не одне їхнє покоління виросло під зеленим шатром, випурхнуло звідси у білий світ.

Підходжу ближче. Груша помітно постаріла. Знизу стовбур оголився від кори, під нею відкрилися глибокі тріщини, наповнені трухою. Рак підточив здорове колись дерево...

Відчуваючи близьке згасання, воно цього року напрочуд зародило. Плодів на вітах більше, ніж листя. Від найменшого подуву вітру перезрілі грушки градом летять у пожухлу травицю.

Беру одну. Терпка, але соковита. Віддає тонким ароматом. На відкушене місце сіла бджола, за нею друга.

Аж тепер я помітив, що робилося під ногами. На опалих плодах розкошували сотні крилатих мандрівниць. По кільканадцять комах на грушці. При цьому ніхто не погрожував жалом, не зчиняв суперечки. В мирі і злагоді проходив вересневий медозбір.

Досвідчені пасічники знають: нектар з дичок не найкращого гатунку, мед з нього схильний до цукріння. Але бджолам не накажеш. Для них це останній шанс, і його не можна втрачати. Хочеш ситої зимівлі — не гребуй нічим, навіть терпкими плодами дички.

Старенька груша не скупиться на гостинці. Хтозна, може, це її остання осінь. Тож треба залишити по собі добру пам'ять.

Падають та й падають долу плоди. Бджолам тільки того й треба. Під розлогою кроною чути безперервне гудіння. Мажорний лад дивовижної музики бентежить душу.

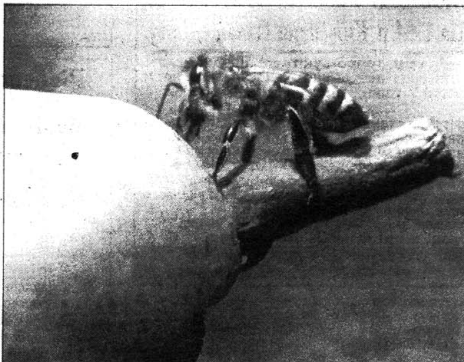

Фото автора.

Інформація про четвертий випуск акцій Акціонерного комерційного банку «Інтербанк»

А. Характеристика емітента

Акціонерний комерційний банк «Інтербанк» (АКБ «Інтербанк») є кредитно-фінасовою установою і входить до єдиної банківської системи України.

Місце розміщення: м. Київ, вул. Індустріальна, 27.

АКБ «Інтербанк» заснований 9 березня 1992 р. у формі акціонерного товариства закритого типу та зареєстрований у Національному банку України 23 березня 1992 р. за номером 93. 25 грудня 1992 р. АКБ «Інтербанк» реорганізовано в акціонерне товариство відкритого типу.

АКБ «Інтербанк» є членом Асоціації комерційних банків України, Української асоціації торговців цінними паперами, є засновником Української міжбанківської валютної біржі.

Банк має Генеральну ліцензію Національного банку України на проведення операцій з іноземною валютою за № 109 від 10.12.1993 р. та дозвіл Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів.

Б. Дані про емісію акцій

З метою підтримання високих темпів розвитку та розширення активних операцій АКБ «Інтербанк», загальними зборами акціонерів банку прийняте рішення про збільшення статутного фонду до 150,0 млрд. крб. (протокол № 16 від 16.09.1994 р.). Мета використання фінансових ресурсів, залучених внаслідок емісії акцій, — збільшення обсягу активних операцій банку, розвиток мережі філій.

Збільшення статутного фонду здійснюється шляхом випуску простих іменних акцій кількістю 1310 000 штук номінальною вартістю 100 000 крб. на суму 131 млрд. крб. та привілейованих іменних акцій кількістю 150 000 штук номінальною вартістю 100 000 крб. на суму 15 млрд. крб.

Емісія акцій четвертого випуску провадитиметься шляхом випуску простих іменних акцій серії «А-4» під номерами 0000001—1310000 та привілейованих іменних акцій серією «П-4» під номерами 000001—150000.

У разі перевищення або недосягнення встановленого рівня передплати розмір статутного фонду визначають загальні збори акціонерів.

У разі придбання пакета простих іменних акцій з 10000 штук передплатник набуває право придбати 500 привілейованих іменних акцій за номінальною вартістю. Крім цього, право придбання привілейованих акцій надається за рішенням правління банку.

Привілейовані акції дають власникові переважне право на одержання дивідендів, а також на пріоритетну участь у розподілі майна акціонерного товариства у разі його ліквідації. Власники привілейованих акцій не мають права брати участь в управлінні акціонерним товариством.

На привілейовані акції виплачують дивіденд в 1,2 раза вищий, ніж розмір дивідендів на прості іменні акції, але не нижче як 24 відсотки річних незалежно від результатів діяльності банку.

Прості іменні акції дають право голосу на загальних зборах акціонерів за принципом: одна акція — один голос. Привілейовані акції права голосу не дають.

Акції розповсюджуються шляхом відкритої передплати. Власниками акцій банку можуть бути юридичні особи і громадяни. Акціонери банку мають переважне право на придбання акцій нової емісії.

Власникові акцій видають сертифікат на загальну кількість акцій, який зазначає дані про акціонера, придбані ним акції, їх кількість та загальну номінальну вартість і має вигляд оригіналу з підписами та печаткою банку. Власники акцій мають право самостійно продавати, передавати або заповідати акції з обов'язковою подальшою їх перереєстрацією.

Обіг акцій фіксують у Книзі реєстрації акцій АКБ «Інтербанк». Акціонером АКБ «Інтербанк», що є власником певної кількості акцій, визначається тільки особа, занесена в Книгу реєстрації акцій і яка має відповідний сертифікат.

Особи, котрі бажають придбати акції, повинні внести на рахунок банку суму курсової вартості акцій, які вони передплатили. Передплата акцій банку являє собою укладення договору, який містить дані про передплачені акції, їх кількість, суму передплати та зобов'язання сторін. Після закінчення передплати акціонерам, які повністю оплатили акції банку, видають сертифікат і реєструють їх у Книзі реєстрації акцій банку. В разі несплати акцій у встановлений строк банк має право реалізувати ці акції за рішенням правління банку.

Банк надає акціонерам низку пільг.

Дивіденди за акціями виплачують раз на рік за підсумками результатів діяльності банку за рік в строк, що не перевищує тридцяти днів після проведення загальних зборів акціонерів. Виплату дивідендів здійснюють шляхом їх переказування на рахунок акціонера або в касі банку за адресою: Київ, вул. Індустріальна, 27.

Ціна акцій встановлюється залежно від попиту та пропозиції. Передбачуваний курс акцій: 100—200 тис. крб.

Акції банку можна придбати за адресою: Київ, вул. Індустріальна, 27.

Строк передплати на акції — з 23.10.1994 р. по 23.04.1995 р.

В. Чинники ризику

Приймаючи рішення про придбання акцій АКБ «Інтербанк», треба враховувати такі чинники ризику:

погіршення загальноекономічної ситуації в Україні;

підвищення ставок оподаткування комерційних банків.

Голова правління АКБ «Інтербанк»
Г. Д. БОЙКО.

Всеукраїнський Акціонерний банк повідомляє, що з 25 жовтня по 25 листопада 1994 року провадитиметься виплата дивідендів акціонерам фізичним особам за III квартал 1994 року.

Акціонерам, що не отримають дивіденди до 25 листопада, будуть відкриті рахунки по вкладах з конвертацією в акціонерний капітал ВАбанку під 500% річних, на які будуть перераховані несплачені дивіденди .

З 10 жовтня оголошено нову емісію акцій ВАбанку, які продаються юридичним і фізичним особам.

Довідки за тел. 216-00-35 219-19-06 219-16-33

Відкрите акціонерне товариство

«Темара»

реалізує зі складу розчин хлорного заліза.

Галузі застосування:

— виготовлення друкованих плат;
— очистка стоків води;
— протравлення і фарбування тканини;
— лакофарбова промисловість.

Наша адреса: 293500, м. Стрий Львівської області, вул. Промислова, 7.

Телефон: (03245) 5-10-59.
Факс: (03245) 5-32-88.

Відновлення стародавніх традицій

«Київський осінній ярмарок-94»

9-13 листопада 1994 р. Київський Палац спорту

До участі у виставці запрошуються підприємства, об'єднання, організації незалежно від форм власності м.Києва та областей України, держав близького і далекого зарубіжжя.

Головна мета виставки - відновлення стародавніх традицій м.Києва як одного з європейских центрів торгівлі, зміцнення і розширення міжнародних економічних зв'язків, залучення до народного господарства України та м. Києва інвестицій, насичення споживчого ринку товарами, підготовка умов для відновлення діяльності широко відомого у свій час Контрактового Ярмарку на Подолі.

Для отримання інформації щодо умов участі у виставці звертатися за телефонами

(044) 221-51-39; 228-71-09; 228-72-07; 229-78-03

Арбітражний суд Чернігівської області (250000, м. Чернігів, вул. Леніна,43) порушив справу № 5/40 п про визнання банкрутом виробничо-комерційного підприємства «Агротех Лтд». Юридична адреса: 251600, м. Мена Чернігівської області, вул. Незалежності, 8; р/р № 000467908 в Менському відділенні АК АПБ «Україна».

Полтавская фабрика «Химпластмасс» производит и реализует по ценам ниже рыночных:
электропатроны Е-14 и Е-27, сертифицированные;
электророзетки для скрытой, открытой проводки;
высокоэффективные абразивные классифицированные порошки из карбида титана и полировальные пасты на их основе;
антипригарные карандаши твердой смазки.

Обращаться:
телефон 2-49-50, 2-29-58; **факс** 2-19-04; **телетайп** 164213 «Титан».
314003, г.Полтава, проезд Красный Химик,2, фабрика «Химпластмасс».

Рівненський комбінат будівельних матеріалів

відпускає для населення за готівку і для підприємств за безготівковим розрахунком черепицю керамічну конькову.

За довідками звертатися за адресою: 266024, м. Рівне, вул. Соборна, 420. Телефон 5-42-88

Київський завод «КВАНТ»

пропонує до реалізації за низькими цінами стереофонічні ортодинамічні навушники «Эхо Н16-40С».

Телефони: (044) 263-0007, 263-9586.

Київський завод «КВАНТ»

пропонує до реалізації за низькими цінами ультразвукову терапевтичну апаратуру.

Телефони: (044) 263-0007; 263-9586

Арбитражным судом Днепропетровской области (г. Днепропетровск, пр. Кирова,1) 15.07.94г. возбуждено дело 1 - 66 «б» о признании банкротом МП «Варан» (г. Днепропетровск, ул. Батумская, д.44, кв.36, расчетный счет № 468945 в Днепропетровском филиале АКБ «Инко»).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

«ДИНАМО» ЗАСЛУГОВУЄ НА ЛЮБОВ

У кожній країні є свої футбольні лідери, які відзначаються стабільними виступами, приносять радість мільйонам людей. В Україні така роль ось вже не одне десятиріччя належить звісно якій команді. Отож я запитав головного тренера київського «Динамо» Йожефа Сабо: «В чому секрет феномена цього клубу?»

— На цю розмову зголосився тільки тому, що знаємо один одного не один десяток років. Адже взагалі схиляюся до того, що перестану розмовляти з кимось, і журналістами зокрема. Хоча й сам відношу себе до цього племені.

— Звідки такий песимізм?

— З того часу, як став головним тренером київського «Динамо», у мене раптом з'явилася сила-силенна ворогів. Як віруюча людина, знаходжу розраду в церкві. Можливо, людьми керує елементарна заздрість. Але не такий уже й солодкий тренерський хліб, не так уже й приємно сидіти на лаві під час матчу, мов на електричному стільці. Сили і здоров'я тануть. Навантаження, і фізичні, і моральні, величезні. Мені здається, що протягом останнього часу постарішав років на десять. Часто ночі минають без сну, бо в пам'яті прокручую матчі, ігрові епізоди. Добре, що ще маю сили, бо постійно рухаюсь: бігаю кроси, граю з підопічними і в футбол, і в теніс-бол.

Стосовно ж конкретного запитання про «Динамо», то я завжди наголошував на тому, що ні «Дніпро», ні «Шахтар», ні «Чорноморець», ні «Карпати», ні тим більше «Темп» або «Волинь» ніколи не стануть київським «Динамо». Навіть тоді, коли вони виграватимуть національні чемпіонати. Щоб мати авторитет та імідж, як у нашого клубу, треба пройти багаторічний шлях.

Ти говориш, що київське «Динамо» — національна гордість. Але бажано, щоб ці слова підкріплювалися конкретними діями. Не ставлю під сумнів, що в Німеччині пишаються «Баварією». Хоча в певні періоди вона опускається нижче власного рівня. Але вкладаються величезні кошти, купуються гравці за кордоном, робиться буквально все багатьма людьми, щоб «Баварія» була сильною. Мадридський «Реал» — велика команда. Так, сьогодні, можливо, грає не так яскраво, як хотілося б її прихильникам. Але вона, як і «Барселона», буде гордістю іспанців. В Італії таке ставлення до «Мілану». І в кожній країні спостерігається щось подібне. Так і повинно бути. Цього, на жаль, не скажеш про Україну. Ну, хочуть «Карпати» або «Чорноморець» стати великою командою. Будь ласка, ставайте. Це не так уже й складно сьогодні: купіть усіх найкращих майстрів і грайте на здоров'я, перемагайте, створюйте ансамбль екстра-класу. Але, на жаль, це не робиться.

Динамівці сьогодні виступають у Лізі чемпіонів. І добилися цього досить швидко. Адже добре відомо, що суперклуб створюється протягом десятка років. Так було у Валерія Лобановського. Щоправда, можливості його тоді і наші тепер дещо різні. Валерій Васильович мав можливість збирати під свою руку справді найсильніших гравців України.

— Раніше київське «Динамо» по всій українській землі буквально на руках носили. А тепер часто-густо на адресу гравців, тренерів у різних містах лунають прокльони, брутальні слова, погрози. Звідки така ненависть? Та й судді не балують чемпіона об'єктивним ставленням. Які причини цих метаморфоз?

— Побіжно я вже торкнувся цієї проблеми. Справді, за часів союзного чемпіонату Україна віддавала серця київським динамівцям. Головне було — побити Москву. І кияни робили це досить регулярно.

— То виходить, що та любов була нещирою?

— Виходить, що так. Маємо тих само болільників, але їхнє ставлення до нас уже зовсім інше. Вирушати на матчі стало страшно. До того ж Львова, скажімо. Я — максималіст, і ніколи не скажу гравцям, що треба внічию зіграти, віддати якісь очки суперникові. Це — бруд. Ліпше в один момент закінчити з футболом, і край. Торік «Карпатам» украй потрібні були очки. Але ми виграли на їхньому полі — 2:1. І дуже дивно було прочитати в російській газеті «Спорт-експресс» недоброзичливий по відношенню до нас звіт журналіста Липовецького. На його думку, ми другий гол забили з положення поза грою, і взагалі «Динамо» — погана команда. Тоді хулігани буквально взяли в облогу нас у роздягальні. Лише завдяки нашій власній охороні не заробили синців від місцевих горе-болільників і вирвалися з міста. Мабуть, та публікація вплинула на те, що дискваліфікували було донецького арбітра Володимира П'яних. На щастя, я мав відеозапис матчу. Він показав, що суддя прийняв правильне рішення, зарахувавши гол у ворота «Карпат». До такого висновку прийшов і суддівський комітет ФФУ, який реабілітував донечанина.

Нинішнього ж року наша поїздка до Львова була ще неприємнішою. Колись молодим залюбки приїздив до цього чарівного міста, щиро захоплювався високою культурою його мешканців, тоді всі віталися, знімаючи капелюха. На жаль, це було давно. Цього разу на стадіоні почув стільки брутальних слів на свою адресу, скільки не чув за все життя. Гірко і образливо. За що таке приниження? Скажу чесно, тепер до Львова виберусь не скоро. Команда там гратиме без мене. Не вірю, що Львів тепер уболіває за український футбол. У тій зустрічі «Карпати» грали напрочуд самовіддано і старанно, але гору взяли ми. І нікуди не дінешся, це — спорт. Однак місцеві футболісти не відзначалися джентльменською поведінкою. Знову ж таки звертаюся до відеозапису. В одному з епізодів львів'янин Павлюх ледве не зламав нашого Ващука. Мов стрибун у довжину, полетів прямими ногами на київського захисника. Але «Спорт-експрес» у своєму звіті забув про той епізод. Був і інший момент. Михайленко хотів зробити підкат проти Покладка, збив його. Та грубої гри не було, ігрова похибка. У відповідь Михайленко отримав від львів'янина стусана в спину. І цього чомусь ніхто не помітив. Коли ж наш гравець підвівся і штовхнув кривдника в груди і той упав, почав качатися по землі, тоді написали, що киянина варто було вигнати з поля. А я б вигнав обох...

— Що ж, з усього видно, приймали вас не лагідно...

— Не те слово. Після такої гостини, повірте, опускаються руки і не хочеться бути тренером національної збірної. До речі, на цю посаду пішов виключно з патріотичних почуттів, бо грошей за роботу в збірній не отримую. Нехай я угорець, але моя Батьківщина — Україна. Мрію, щоб наш футбол прославився в усьому світі. І от за все хороше, зроблене мною, — така дяка. Єдина розрада — листи зі США, Канади, Німеччини, Польщі. Тамтешні українці дякують за те, що є київське «Динамо», що я очолив збірну в не найкращі для неї часи. Вдома ж, повторюю, якесь зле гоніння.

— А скажи, будь ласка, які взагалі твої принципи роботи з футболістами?

— Ти ж знаєш, що в житті я дуже дисциплінована людина, вимоглива насамперед до себе. Не палю, напідпитку мене ніколи ніхто не бачив. Дисципліна в побуті і в грі — моє кредо. Не скажу, що у нас тепер видатна команда. Так, хлопці є хороші. Але для вирішення найвищих завдань їм треба ще багато працювати, вдосконалюватися. Процес становлення київського «Динамо» триває. Потрібен час. Вважаю себе людиною футбольною, фанатичною у хорошому розумінні цього слова.

— Цілком згоден. Пам'ятаю, як колись тебе називали першим справжнім професіоналом у союзному футболі. Хоча поруч виступали такі зірки, як Яшин, Численко, Месхі, Метревелі, Стрельцов, Воронін, Банішевський...

— Так, мені приємно це чути. Мав добру пресу не тільки в нас, а й за кордоном. Щоб потрапити до тодішньої збірної СРСР, треба було мати сильний характер, високу дисциплінованість. Адже не секрет, що перевага в ті часи віддавалася московським гравцям. Одне слово, справу роблю або кваліфіковано, або ніяк. Тепер, працюючи тренером, багато розмовляю з футболістами, спільно розбираємо помилки. Не одразу знаходимо спільну мову.

— Все це, мабуть, забирає силу-силенну енергії?

— Безперечно. Раніше, коли працював у спорткомплексі, здавалося, що до мене майже всі ставляться щиро і доброзичливо. Грали в футбол, парилися в сауні. Взимку залюбки вирушав у рідні Карпати покататися на лижах, влітку збирав гриби. Щаслива пора була. Але знову потягло у футбол, повернувся до рідного клубу, якому віддав багато років життя як гравець. І ...автоматично нажив недоброзичливців. Смішно? Зовсім ні, швидше страшно. Я ж нікого не ображав, не підсиджував. Прикро.

— Чи не заважає тобі в роботі імпульсивний характер?

— Інколи заважає. Стараюся стримувати себе. Але все одно підстрибую під час ігор, підказую футболістам, кричу. Такий маю характер. Хоча на останньому чемпіонаті світу тренери не тільки зривалися з лав, а й на поле вибігали нерідко. Люди живуть футболом. Це, як на мене, ліпше, ніж сидіти заклякло і тоскно на лаві запасних. А я підказую хлопцям, як діяти. І часто це приносить користь.

— Ми вже трохи згадували про збірну. Якщо можна, скажи відверто, чому зголосився її очолити тільки на матчі зі Словенією та Естонією? Що, може, злякався відповідальності?

— Працювати абияк не звик. Моє глибоке переконання, що з національною командою має працювати персональний, а не клубний тренер. Він повинен багато їздити, вивчати кандидатів. Я позбавлений такої можливості. Тому не погоджувався очолити збірну. Але знову гору взяв патріотизм. Бо грошей, як я вже сказав, за це не отримую. Зіграємо з естонцями, а там буде видно.

— Як вважаєш, українська команда потрапила до патової ситуації чи, може, не так усе й безнадійно?

— Заздалегідь піднімати руки вгору не слід. Попереду в нас ще зустрічі з фаворитами: італійцями, хорватами. Але це футбол. І боротися треба до останнього. Слід готуватися якнайсерйознішим чином, не на зборах, а в клубах. Крім того, щоб мати сильну збірну, необхідно багато що міняти в нашому чемпіонаті. Насамперед скоротити вищу лігу. Навіть до чотирнадцяти клубів. Перед початком чемпіонату-95—96 оголосити, що чотири команди за його підсумками залишать вищу лігу. А переможці першої гратимуть перехідні ігри з 14-ою і 13-ою командами вищої. Це дасть змогу чітко дотримуватися тижневого циклу. Збірні хоч раз на місяць матимуть можливість якоїсь середи проводити товариські поєдинки. В них і експериментуватимемо, проглядатимемо кандидатів. Лише за таких умов можна створити боєздатну національну збірну.

— У матчі з естонцями передбачається поява нових гравців?

— Можливо. Я хочу сказати інше: дуже вдячний Михайличенкові й Кузнецову, які відгукнулися на запрошення і прибули до збірної. Вони необхідні цій команді. Як і Литовченко з Протасовим. Цих чудових майстрів обов'язково запрошу до команди на матч з Естонією.

— А київському «Динамо» до снаги виступати й на весняному етапі Ліги чемпіонів?

— Керівництво нашого клубу, зокрема його президент Григорій Михайлович Суркіс, робить усе для того, щоб ми не мали ніяких проблем. Як тренер цього колективу, роблю все можливе, щоб він потрапив до вісімки чвертьфіналістів. Команда і морально, і фізично досить добре підготовлена. Досягнутим, зрозуміло, задовольнятися не збираємося. Хоча зважте й на те, що «Динамо» я очолюю лише сім місяців. За такий короткий термін зробити щось кардинальне дуже важко. Для досягнення європейських вершин треба як мінімум п'ять-шість років. Он Бернар Тапі цілих два десятиліття вів марсельський «Олімпік» до перемоги в Кубку чемпіонів. А ми постараємося скоротити тривалість походу...

На знімку: Йожеф Сабо.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Із суддівських протоколів

Футбол. Чемпіонат Європи серед юнаків. Київ. Стадіон ЦСК ЗСУ. Грузія — Вірменія — 3:0. Україна — Грузія — 2:0. 1:0 Шевченко, 85, 2:0 Гожий, 88. Українська команда (тренери — Федір Медвідь та Олександр Лисенко) стала переможцем змагання і навесні наступного року гратиме на черговому етапі чемпіонату.

Чемпіонат країни. Вища ліга. Пропущений матч. Дніпро — Волинь — 3:1. 1:0 Фінкель, 10, 2:0 Думенко, 72, 2:1 Солодкий, 78, 3:1 Плотко, 80.

Першість країни. Перша ліга. Буковина — Бажановець — 0:1, Поділля — Сталь — 1:0, Нафтовик — Карпати — 4:0, СБТС — Закарпаття — 2:1, СК Одеса — Кристал — 5:0, Металург — Скала — 1:0, Хімік (Житомир) — Дніпро — 1:0, Динамо-2 — Поліграфтехніка — 1:2, Металіст — Нафтохімік — 3:2, Хімік (Сіверськодонецьк) — Зірка-Нібас — 2:1.

Баскетбол. Чемпіонат країни. Чоловіки. Вища ліга. БІПА-Мода — Київ-Баскет — 107:117, Будівельник-Дніпро-Інком — Шахтар-АСКО — 142:102, Нафтохім-Олександрія — Азовмаш — 128:94, Корабел — ЦСК- Меркурій —102:104.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 385117.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311202.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».